

LÄNSSTYRELSEN

Foto: Åsvikelandet-Kvädö, september 2003 © Jens Johannesson

Bevarandeplan för Natura 2000-området Åsvikelandet-Kvädö SE0230138

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka utpekade livsmiljöer eller arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de livsmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada eller störning.

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben (lansstyrelsen.se/ostergotland) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område och finns beskrivna i områdets bevarandeplan, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

Området, Åsvikelandet-Kvädö	7
1150 – Laguner.....	15
1160 – Stora vikar och sund	16
1170 – Rev	16
1230 – Vegetationsklädda havsklippor	17
1620 – Skär i Östersjön	18
1630 – Strandängar vid Östersjön	19
6270 – Silikatgräsmarker.....	20
7140 – Öppna mossar och kärr	21
8230 – Hällmarkstorräng	22
9010 – Taiga.....	23
9070 – Trädklädd betesmark.....	24
9080 – Lövsumpskog	25
91D0 - Skogbevuxen myr	27
1083 – Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>	28
1084 – Läderbagge, <i>Osmoderma eremita</i>	29
A038 – Sångsvan, <i>Cygnus cygnus</i>	31
A094 – Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i>	33
A104 – Järpe, <i>Tetrastes bonasia</i>	34

A108 – Tjäder, <i>Tetrae urogallus</i>	35
A127 – Trana, <i>Grus grus</i>	37
A190 – Skräntärna, <i>Sterna caspia</i>	38
A193 – Fisktärna, <i>Sterna hirundo</i>	40
A194 – Silvertärna, <i>Sterna paradisaea</i>	41
A217 – Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>	42
A223 - Pärluggla, <i>Aegolius funereus</i>	43
A224 – Nattskärra, <i>Caprimulgus europaeus</i>	45
A236 – Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	46
A338 – Törnskata, <i>Lanius collurio</i>	48
Övriga våtmarksfåglar	49
Dokumentation	51
Kartor	56
Bilaga 1: Rödlistade arter	67

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230138 Åsvikelandet-Kvädö

Kommun: Valdemarsvik

Områdets totala areal: 6279,1 hektar

Markägarförhållande: Privat och Statligt

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: Sekretessbelagd 2018-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 1998-01

Regeringen förklarar området som särskilt skyddsområde (SPA): 1996-12

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

1150 – *Laguner	8230 – Hällmarkstorräng
1160 – Stora vikar och sund	9010 – *Taiga
1170 – Rev	9070 – Trädklädd betesmark
1230 – Havsklippor	9080 – Lövsumpskog
1620 – Skär i Östersjön	91D0 – *Skogbevuxen myr
1630 – *Strandängar vid Östersjön	1083 – Ekoxe, <i>Lucanus cervus</i>
6270 – *Silikatgräsmarker	1084 – *Läderbagge, <i>Osmoderma eremita</i>
7140 – Öppna mossar och kärr	

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

Fåglar som ska bevaras i området:

A038 – Sångsvan, <i>Cygnus Cygnus</i>	A194 – Silvertärna, <i>Sterna paradisaea</i>
A094 – Fiskgjuse, <i>Pandion haliaetus</i>	A217 – Sparvuggla, <i>Glaucidium passerinum</i>
A104 – Järpe, <i>Tetrastes bonasia</i>	A223 – Pärluggla, <i>Aegolius funereus</i>
A108 – Tjäder, <i>Tetrae urogallus</i>	A224 – Nattskärna, <i>Caprimulgus europaeus</i>
A127 – Trana, <i>Grus grus</i>	A236 – Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>
A190 – Skräntärna, <i>Sterna caspia</i>	A338 – Törnskata, <i>Lanius collurio</i>
A193 – Fisktärna, <i>Sterna hirundo</i>	A409 – Orre, <i>Lyrurus tetricus</i>

Övriga våtmarksfåglar som ska bevaras i området:

A005 – Skäggdopping, <i>Podiceps cristatus</i>	A179 – Skrattmås, <i>Chroicocephalus ridibundus</i>
A036 – Knölsvan, <i>Cygnus olor</i>	A182 – Fiskmås, <i>Larus canus</i>
A043 – Grågås, <i>Anser anser</i>	A183 – Silltrut, <i>Larus fuscus</i>
A048 – Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	A187 – Havstrut, <i>Larus marinus</i>
A051 – Snatterand, <i>Anas Strepera</i>	A199 – Sillgrissla, <i>Uria aalge</i>
A130 – Strandskata, <i>Haematopus ostralegus</i>	A200 – Tordmule, <i>Alca torda</i>
A162 – Rödbena, <i>Tringa totanus</i>	A391 – Mellanskarv, <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>
A169 – Roskarl, <i>Arenaria interpres</i>	
A173 – Kustlabb, <i>Stercorarius parasiticus</i>	

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Åsvikelandet-Kvädö är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet. I Åsvikelandet-Kvädö är laguner (1150), stora vikar och sund (1160), skär i Östersjön (1620) och taiga (9010) prioriterade.

Motivering:

Taigan är prioriterad då området består av äldre skog med relativt mycket död ved, och det är en mycket viktig biotop för fåglar kopplade till skog. Laguner, stora vikar och sund, samt skär i Östersjön är prioriterade då dessa är några av länets finaste och kan användas som referensvärden, dessutom är de viktiga för de vattenlevande fåglarna som är utpekade för Åsvikelandet-Kvädö.

Prioriterade åtgärder:

Prioriterade bevarandevärden i Åsvikelandet-Kvädö är naturvårdsbränning, bete och röjning av igenväxning, samt bevarandet av den bra vattenkvalitén som finns i området.

Beskrivning av området

Åsvikelandet-Kvädö är ett stort område som idag består av flera reservat inklusive fågelskyddsområden i Östergötlands södra skärgårdsområde (Åsvikelandets naturreservat och Kvädöfjärdens naturreservat samt fågelskyddsområden på Sörö, Röskären, Flatskärshällen och Örskär-Klobbenöarna). Öster och sydost om Kvädö ingår stora arealer med öppet hav. De yttersta skären och öarna (framför allt Röskär och Örskär-Klobbenöarna) hyser en rik fågelfauna.

Vattenmiljöerna är ovanligt lite påverkade tack vare små lokala utsläppskällor. Här finns såväl klippkust som moränstränder, omfattande grundområden och grunda samt avsnörda vikar. Av särskilt värde är Licknevarpefjärden med sitt skyddade läge innanför Kvädö. Här och i anslutande grunda vikar finns en värdefull flora av kransalger och ålgräs samt en ovanligt individrik fiskfauna. Förbud mot motorbåtstrafik och fiske råder sedan länge.

Hårdbottnar består huvudsakligen av hällar och finns där vågor och strömmar är så starka att finare partiklar inte ligger kvar. Inom området är de dominerande kring fastlandskusten och alla öar och skär. I skyddade lägen övergår hårdbotten ofta i mjukbotten redan vid någon meters djup, medan mer exponerade platser ofta domineras av hårdbottnar ner till större djup.

Hårdbottensamhället domineras i området av fastsittande röda, bruna och gröna makroalger. Vegetationen är mer eller mindre tydligt zonerad i djupled, med ett bälte av fintrådiga alger överst (tidvis kan detta bälte bestå av flera tydliga bälten) och lite längre ner finns oftast ett blåstångsbälte och längst ner ett rödalgsbälte. Särskilt i den översta algzonen förändras vegetationen över året beroende på vattenståndsförändringar och till exempel hur hård vintern har varit.

De ytliga bottenarna i området domineras helt av ettåriga alger. Grönalger är vanligast, men även brun- och rödalger påträffas. Grönslick är den dominerande arten, men även tarmalg, smalskägg, trådslick och ullsläke är ställvis vanliga. Trådslick, ullsläke och fjäderslick är ofta vanliga som underväxt till blåstången. Dessa arter är även vanliga som påväxt på blåstångsplantorna.

Mjukbottnar består av finkornigare material som lera, sand och mer eller mindre nedbrutna växt och djurdelar. De finns där vågor och strömmar inte förmår att flytta materialet. Djupare bottenar domineras helt av mjukbotten, men ytligare är de mest utbredda i skyddade och flacka lägen. Växtsamhället på grunda mjukbottnar karaktäriseras av kärlväxter och kransalger som i gynnsamma lägen kan bilda sammanhängande vegetationstäckan över vidsträckt områden. Områdets största sammanhängande grunda mjukbottenområden finns i Licknevarpefjärden. De grunda mjukbottnarna domineras av borstnate, hårsärv och axslinga, men även hornsärv, skruvning och ålgräs är vanligt förekommande. Kring tröskeln in till Licknevarpefjärdens huvudbassäng finns rika förekomster av ålgräs. Mindre vanliga, men inte sällsynta, är ålnate, vitstjälksmöja, havsnajas och kransalgerna borststräfs och grönsträfs. Sammanhängande bestånd av växter slutar vid ungefär 5,5 meters djup. Därefter finns bara enstaka plantor.

Fastlandsdelarna av Åsvikelandet-Kvädö präglas av vidsträckt hällmarktallskogar med varierande innehåll av gran, ek och sumpskogspartier. Här och på öarna närmast kusten finns många avsnitt med naturskogsartad skog, rik på död ved av såväl tall som gran. Kustskogarna vid Åsvikelandet-Kvädö är ett av de större områdena med skyddad skog utmed Östersjökusten och nära 1000 hektar utgörs av äldre och i stora delar naturskogsartade skogar.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Faktorer som kan påverka de marina naturtyperna (1150, 1160, 1170 och 1620) negativt:

- Övergödning på grund av utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar artsammansättningen. Bottenarna täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottenarna.
- Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger. Fenomenet orsakas av övergödning. Algmattorna ger upphov till syrgasbrist, utsöndrar giftiga ämnen, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla.
- Vanliga orsaker till övergödning är avrinningen från land, strandnära skogsavverkningar, läckage av näringsämnen från jordbruk etc.
- Utsläpp av olja och kemikalier kan påverka artsammansättningen.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar bottenar är hot mot den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Muddrings- och dikningsverksamhet kan påverka artsammansättningen.
- Exploatering, bebyggelse, bryggor, båttrafik etc. kan störa livsmiljön för många arter.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad temperatur kan påverka artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.
- Svall från fartyg kan påverka negativt.

Faktorer som kan påverka hävdgynnade naturtyper (1630, 6270 och 9070) negativt:

- Utebliven eller olämplig skötsel av hävdade objekt (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk med mera).
- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

Länsstyrelsen Östergötland

- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas (exklusive 1630).
- Överbete. Alltför intensivt betetryck påverkar naturtypen negativt.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar florans negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga florans.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar florans negativt.
- Skogsplantering i hagmarker.
- Ökat graninslag i lövträdsbärande hagmarker.

Faktorer som kan påverka skogsnaturtyperna (9010, 9070, 9080 och 91D0) negativt:

- Exploatering.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer för-störs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, dikning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.
- Invasion av gran (exklusive 9010) och främmande trädslag.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är översvämning, vind och angrepp av insekter och svamp.
- Systempåverkande arter, till exempel klövvilt. Andra hot är invasiva främmande arter som har potential att skada den naturliga florans och faunan.

Områdets bevarandeåtgärder

Art- eller naturtypsspecifika åtgärder preciseras under respektive art och naturtyp.

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Naturvårdsbränning	Löpande	Lämpliga områden, främst inom taiga (9010)	1

Bete	Årligen	Åtminstone strandängar vid Östersjön, silikatgräsmarker och trädklädd betesmark	1
Röjning av igenväxning	Vid behov	Lämpliga områden, främst inom taiga (9010)	1
Restaurering av betesmarker	Snarast	Igenväxta betesmarker	1
Röjning av inväxande gran	Vid behov	Åtminstone strandängar vid Östersjön, silikatgräsmarker och trädklädd betesmark	2
Synliggöra forn- och kulturlämningar	Vid behov	Forn- och kulturlämningar	2
Underhåll av friluftsanläggningar	Vid behov	Friluftsanläggningar	2
Restaureringar av marina miljöer	Vid behov	Marina naturtyper	2

Reglering av skydd och skötsel:

Skydd och skötsel är reglerat i naturreservatens skötselplaner (Åsvikelandets naturreservat, fastställd 1996, och Kvädöfjärdens naturreservat, fastställd 2007) och besluten (1996 respektive 2007). Skötselplanerna anger generellt åtgärder som gynnar eller bibehåller naturvärdena som Natura 2000-området syftar till att bevara.

Enligt 12 kap. 8 § MB (miljöbalken) är brukaren skyldig att ta hänsyn till natur- och kulturvärden vid all markanvändning i jordbruket. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB förtydligas i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket får jordbruksmark tas ur produktion först efter anmälan till Länsstyrelsen, som då har möjlighet att förbjuda en ändrad markanvändning.

Silikatgräsmarker, strandängar och trädklädda betesmarker kan skötas med medel från EU:s miljöstödd. Miljöstödsreglerna uppdateras vart 5 år och kan i enstaka fall ha krav som står i motsättning till Natura 2000-kraven. Natura 2000-naturtyperna måste dock skötas i syfte att målen med Natura 2000-området uppnås. Detta är troligen inget problem i dagsläget (2018), men bör följas upp vid nya stödperioder och regeländringar. Tyvärr ingår endast en liten del av de hävdgynnade naturtyperna i miljöersättningsansökan, men betet regleras av större delar i skötselplanerna vilket gör att skydd och skötsel ändå är reglerade.

Eftersom skogsbruksåtgärder till stora delar är förbjudna enligt reservatsbesluten så bör det inte bli aktuellt med samråd med Länsstyrelsen angående skogsbruksåtgärder inom Natura 2000-området. Eventuellt kan andra åtgärder, som anläggning för friluftsliv eller åtgärder vid anläggning kräva samråd om åtgärderna riskerar att skada utpekade naturvärden i Natura 2000.

För åtgärder (som påverkar naturmiljön negativt inom området) utanför Åsvikelandet-Kvädö eller i direkt anslutning till Åsvikelandet-Kvädö, gäller inte naturreservatsföreskrifterna. Då träder Natura 2000-lagstiftningen in. Verksamheter som påverkar naturmiljön negativt inom Natura 2000-områdena kräver samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen.

En översyn av gränser och inlöst respektive oskyddad skog inom Åsvikelandets naturreservat pågår. Delar som innehåller Natura 2000-naturtyper kan komma att få ett starkare skydd medan ytor av samma karaktär som omgivande landskap utreds. Dessa delar behöver eventuellt inte ingå i naturreservatet. De har en gång i tiden skyddats med motiv som idag uppfylls med hjälp av annan lagstiftning såsom strandskydd och plan- och bygglag. På längre sikt kan detta arbete även leda till förslag om revidering av Natura 2000-områdets gräns på västra delen

av Åsvikelandet. Skötselplanerna för reservaten (fastställda 1996 (Åsvikelandet) respektive 2007 (Kvädöfjärden)) anger generellt åtgärder som stämmer väl överens med bevarandemålen. Skötselplanen för Åsvikelandet skulle dock behöva uppdateras då den börjar bli gammal och kan innehålla inaktuell information om området. En översyn av skötselplanen för Kvädöfjärden bör göras senast år 2025.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § MB). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.

Strandskyddets syfte är att bevara allmänhetens tillgänglighet samt växt- och djurlivet vid stränderna. Strandskyddet gäller vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kap. 13 § i MB. Det generella strandskyddet omfattar land och vattenområden 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. I Östergötland är strandskyddet utökat på vissa platser. Det är inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till det strandskyddade området. Under vissa förutsättningar och i vissa fall kan dispens ges för en åtgärd som strider mot förbudet i strandskyddslagstiftningen.

Bevarandeplanen beskriver inte ingående områdets forn- och kulturlämningar, utan dessa ingår i skötselplanen för naturreservatet. Alla fornlämningar skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd ”rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning”. Hänsyn till forn- och kulturlämningar ska därmed tas vid åtgärder som görs för att bevara naturvärdena kopplade till Natura 2000.

Bevarandeåtgärder:

För mer ingående och specifika bevarandeåtgärder se skötselplanerna för Åsvikelandets naturreservat och Kvädöfjärdens naturreservat. Framför allt skötselplanen för Kvädöfjärdens naturreservat innehåller mycket detaljerade skötselbeskrivningar, därför tas inte dessa upp i bevarandeplanen. Nedan finns de övergripande åtgärderna som behövs i området.

För att betes- och ängsmarkernas naturvärden ska bevaras behöver markerna regelbundet vara välhävda så att ingen skadlig förnaansamling bildas, eftersom det missgynnar småväxta arter och försvårar frögroning. Naturtyperna silikatgräsmarker, trädklädd betesmark och strandängar sköts oftast med beteshävd.

Det är värdefullt om hävden planeras så att Natura 2000-området i sin helhet har blommande växter under hela säsongen. Detta för att ha en kontinuerlig källa av nektar- och pollentillgång för markernas insektsfauna. Genom att till exempel ha betespåsläpp vid olika tidpunkter för olika fållor eller ha ett rotationsbete mellan fållor finns det alltid en del av området där floran kan få gå i blom och fröa av sig. Generellt sett så är alltid ett sent betespåsläpp att föredra eftersom det ökar nektar- och pollentillgången för bland annat fjärilsfaunan. I strandängsmiljöerna är det dock önskvärt att ha ett hårdare betetryck med kontinuerligt bete under hela säsongen, så länge detta inte påverkar fågelfaunan negativt.

All stående död ved samt grövre trädgrenar och stammar som faller till marken ska lämnas kvar inom Natura 2000-området. Om de faller på ett, ur brukningsmässigt, dåligt ställe, på forn- och kulturlämningar, försvårar betesmöjligheten för djuren eller på delar med artrik flora kan de flyttas till annan del av hagarna.

Buskar av olika slag i betesmarker, främst blommande arter, är viktiga att spara, så länge som de inte täcker stora ytor och bildar stora snår eller täcker fornlämningar. Mindre snår ger skydd, bo- och födosöksplatser för många djur och underlättar för lövträd, bland annat ek, att gro och växa till sig utan att bli avbetad.

Taiga, lövsumpskog och skogbevuxen myr ska få utvecklas mot att bli naturskogar med stor andel död ved. Att delar av naturtyperna skulle påverkas av naturvårdsåtgärder i intilliggande naturtyper eller av naturligt förekommande omvälvande störningar är långsiktigt positivt och ska ses som en del i den fria utvecklingen. Igenväxning av gran är generellt ett problem i skogsnaturtyper som ej är grandominerade. Om igenväxning av gran blir ett betydande problem i de delar som dominerats av andra trädslag ska det åtgärdas genom till exempel röjning av gran eller av naturvårdsbränning i lämpliga delar.

En utav de viktigaste störningarna i taiga är brand. Innan människan kontrollerade brandfrekvensen i landet brann taigan i Sverige med jämna mellanrum, i Östergötland brann skogen i genomsnitt med 20–50 års intervall. Därför ska naturtypen skötas med återkommande bränning som utgår utifrån områdets specifika geologiska och naturvårdsspecifika förutsättningar. Generellt ska naturtypen taiga i Östergötland brännas med högst 50 års mellanrum mellan naturvårdsbränningarna. Ett återkommande intervall på 40–50 år mellan naturvårdsbränningarna är troligen lämpligt i Åsvikelandet-Kvädö eftersom området hyser mycket "gammelskog". Dessa bränningar ska ske enligt skötselplanerna för naturreservaten.

Åtgärder för att bibehålla den bra vattenkvaliteten i området kan behövas, såsom att anlägga våtmarker på jordbruksmark i Licknevarpefjärdens tillrinningsområde.

Restaureringar av marina miljöer kan komma att bli aktuella. Till exempel kan grus och/eller sand tillföras på vissa fågelskär för att underlätta för till exempel tärnor att skapa boplatser. Andra åtgärder kan vara att skapa så kallade risvasar som gynnar lek- och uppväxt av fisk.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna och arterna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter inom Natura 2000-området. **Blå färg** innebär en förändring av art- eller arealförekomst jämfört med regeringsgodkända uppgifter angivna inom parentes. Länsstyrelsen kommer att föreslå förändringarna vid lämpligt tillfälle. Bevarandetillståndet för naturtyperna och arterna kan klassas som okänt, dåligt, otillfredsställande, tillfredsställande eller gynnsamt. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd
Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet för området		
1150 - Laguner	71,5	Gynnsamt
1160 - Stora vikar och sund	442,0 (414,0)	Gynnsamt
1170 - Rev	308,7 (283,0)	Gynnsamt
1230 - Havsklippor	5,4 (0,0)	Gynnsamt
1620 - Skär i Östersjön	332,5 (353,0)	Tillfredsställande
1630 - Strandängar vid Östersjön	32,2 (31,0)	Tillfredsställande
6270 - Silikatgräsmarker	6,2	Tillfredsställande
7140 - Öppna mossar och kärr	5,8 (4,4)	Tillfredsställande

8230 - Hällmarkstorräng	44,5 (59,0)	Tillfredsställande
9010 - Taiga	982,1 (945,4)	Tillfredsställande
9070 - Trädklädd betesmark	83,5 (46,5)	Otillfredsställande
9080 - Lövsumpskog	3,1 (1,5)	Tillfredsställande
91D0 - Skogbevuxen myr	1,9	Tillfredsställande
Annan naturtyp	3952,2	
Total areal	6279,1	
Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet för området		
1083 - Ekoxe (<i>Lucanus cervus</i>)	X	Tillfredsställande
1084 - Läderbagge (<i>Osmoderma eremita</i>)	X	Dåligt
Ingående fågelarter enligt fågeldirektivets bilaga 1 för området		
A038 - Sångsvan (<i>Cygnus cygnus</i>)	X	Tillfredsställande
A094 - Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)	X	Otillfredsställande
A104 - Järpe (<i>Tetrastes bonasia</i>)	X	Tillfredsställande
A108 - Tjäder (<i>Tetrae urogallus</i>)	X	Tillfredsställande
A127 - Trana (<i>Grus grus</i>)	X	Tillfredsställande
A190 - Skräntärna (<i>Sterna caspia</i>)	X	Otillfredsställande
A193 - Fisktärna (<i>Sterna hirundo</i>)	X	Gynnsamt
A194 - Silvertärna (<i>Sterna paradisaea</i>)	X	Gynnsamt
A217 - Sparvuggla (<i>Glaucidium passerinum</i>)	X	Tillfredsställande
A223 - Pärluggla (<i>Aegolius funereus</i>)	X	Tillfredsställande
A224 - Nattskärre (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	X	Tillfredsställande
A236 - Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	X	Tillfredsställande
A338 - Törnskata (<i>Lanius collurio</i>)	X	Otillfredsställande
A409 - Orre (<i>Lyurus tetrax</i>)	X	Utgår

Övriga ingående våtmarksfåglar för området		
A005 - Skäggdopping (<i>Podiceps cristatus</i>)	X	Gynnsamt
A036 - Knölsvan (<i>Cygnus olor</i>)	X	Gynnsamt
A043 - Grågås (<i>Anser anser</i>)	X	Gynnsamt
A048 - Gravand (<i>Tadorna tadorna</i>)	X	Tillfredsställande
A051 - Snatterand (<i>Anas strepera</i>)	X	Gynnsamt
A130 - Strandskata (<i>Haematopus ostralegus</i>)	X	Gynnsamt
A162 - Rödbena (<i>Tringa totanus</i>)	X	Tillfredsställande
A169 - Roskarl (<i>Arenaria interpres</i>)	X	Tillfredsställande
A173 - Labb (<i>Stercorarius parasiticus</i>)	X	Tillfredsställande
A179 - Skrattmås (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	X	Tillfredsställande
A182 - Fiskmås (<i>Larus canus</i>)	X	Gynnsamt
A183 - Silltrut (<i>Larus fuscus</i>)	X	Otillfredsställande
A187 - Havstrut (<i>Larus marinus</i>)	X	Gynnsamt
A199 - Sillgrissla (<i>Uria aalge</i>)	X	Gynnsamt
A200 - Tordmule (<i>Alca torda</i>)	X	Gynnsamt
A207 - Skogsduva (<i>Columba oenas</i>)	X	Utgår
A391 - Mellanskarv (<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>)	X	Gynnsamt

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp.

Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppföljning av skötseln, som är en viktig del i bevarandemålen, kommer delvis att kontrolleras via den ordinarie kontrollverksamheten för miljöersättningsåtaganden samt åtgärder utförda enligt eventuella skötselavtal, men bör även följas upp för länets samtliga områden med hävdbehov genom regelbundna analyser för att se vilka områden som ingår i jordbruksblock med miljöersättning.

1150 – Laguner

Arealen 71,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Laguner är helt eller delvis avsnörda grunda havsvikar, skilda från havet genom trösklar, tät vegetation eller dylikt som begränsar vattenutbytet. Naturtypen är ett mosaikartat biotopkomplex som är rikt på olika slags växt- och djursamhällen. Laguner utgör viktiga lek- och uppväxtmiljöer för många fiskarter, och är viktiga lokaler för bland annat vadare och andfåglar. Laguner kan ha varierande salthalt och vattenvolym beroende på avdunstning, nederbörd samt tillfälliga inflöden av havsvatten. Det är viktigt att vattnet är av god vattenkvalitet, det är en naturlig, långsam vattenomsättning och att vegetationen är artrik, särskilt i fråga om kransalger.

Bevarandemål

Arealen av laguner (1150) ska inte minska från 71,5 hektar, i Åsvikelandet-Kvädö. Mängden av de typiska arterna havsnajas och bortsnate ska bibehållas eller helst öka. Vattenkvaliteten ska vara god och den mänskliga påverkan i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen (fosfor och kväve), olja och kemikalier ska vara försumbar. Lagunen påverkas inte negativt av kväveläckage och erosion från närliggande åkrar. Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen med rik botten- och epifauna, liksom de vanligt förekommande vadarfåglarna är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Bottnen på lagunen är inte negativt påverkad av skadliga fiskeredskap.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver de generella hotbilderna för marina naturtyper:

- Ett förändrat vattenutbyte på grund av att tröskeln som skiljer lagunen från havet påverkas kan få stora negativa konsekvenser för naturtypens livsmiljö och artsammansättning.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen laguner finns i boreal och kontinental region av Sverige, med tyngdpunkt i den boreala regionen. Det är den enda marina naturtypen vars areal är otillfredsställande i Sverige, detta främst på grund av exploatering. Kvaliteten på naturtypen är dålig, orsakerna är flera. Vattenkvaliteten är bristfällig på grund av att övergödande ämnen och miljögifter läcker ut i naturtypen. De marina naturtyperna är i behov av åtgärder, som främst bör inriktas på att minska övergödning och giftutsläpp. Det är också viktigt att exploateringen av kustmiljöerna minskas, och att områdesskyddet ökar. För naturtypen laguner (1150) är förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 9 000 hektar i Sverige. Det finns inga data för närvarande om hur mycket areal laguner som behövs för att statusen ska anses vara gynnsam, man vet bara att det behövs mer än vad som finns idag.

Bevarandetillståndet för laguner i Åsvikelandet-Kvädö anses som gynnsamt. Lagunerna i området är bland de finaste i länet och är endast lite påverkade av näringstillförsel från närliggande marker.

1160 – Stora vikar och sund

Nuvarande arealen 442,0 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Arealen 414,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stora grunda vikar och sund med begränsat inflytande av sötvatten. Dessa habitatkomplex är ofta skyddade från kraftiga vågor samt innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika bentiska (organismer som lever på havsbotten) växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan ofta definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. Vissa delar kan dock vara utan vegetation och djupare. Vikarna är normalt större än 25 hektar.

Naturtypen är komplex och kan innehålla delar av naturtyperna sandbankar (1110), blottade sand- och lerbottnar (1140), rev (1170), rullstensåsöar i Östersjön (1610) samt skär i Östersjön (1620).

Bevarandemål

Arealen av stora vikar och sund (1160) ska inte minska från 442,0 hektar i Åsvikelandet-Kvädö. Vattenkvaliteten ska vara god och den mänskliga påverkan i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen (fosfor och kväve), olja och kemikalier ska vara försumbar. Naturtypen påverkar inte negativt av omkringliggande odlingslandskap. Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen med rik botten- och epifauna (djur som lever på botten), är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Vikar och sund bör uppfylla förutsättningarna att kunna fungera som viktiga reproduktionslokaler för många fiskarter samt bibehålla en mobil epifauna med hög individrikedom och produktivitet. Konnektivitet inom och mellan områden är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus. Vikar och sund förutsätter en naturlig vattenomsättning som inte störs av byggnationer, bryggor etc. Gynnsam bevarandestatus förutsätter en icke påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (1160) finns i boreal och kontinental region av Sverige, med tyngdpunkt i den boreala regionen. Bevarandestatusen anses idag som otillfredsställande. Kvaliteten på naturtypen är dålig, orsakerna är flera. Vattenkvaliteten är bristfällig på grund av att övergödande ämnen och miljögifter läcker ut i naturtypen. De marina naturtyperna är i behov av åtgärder, som främst bör inriktas på att minska övergödning och giftutsläpp. Det är också viktigt att exploateringen av kustmiljöerna minskas, och att områdesskyddet ökar. För naturtypen stora vikar och sund (1160) uppskattades (år 2007) förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) till 47 900 hektar i Sverige.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Natura 2000-området anses som gynnsamt. Vattenkvaliteten är bra. I den del som klassas som stora vikar och sund i nordväst (Licknevarpefjärden) har stora välväxta ålgräsfält.

1170 – Rev

Nuvarande arealen 308,7 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Arealen 283,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Organiska och/eller geologiska bildningar av hårt substrat förekommande på hård- eller mjukbottnar. Reven är topografiskt avskilda genom att de höjer sig över havsbotten i littoral (del av sjö/hav närmast land) och sublittoral zon (del mellan littoral zon och så långt som solljuset når ner i vattnet).

Revmiljön karaktäriseras ofta av en zonerings av bentiska (bottenlevande) samhällen av alger och djurarter inklusive konkretioner, skorpbildningar och korallbildningar. Musselbankar ingår i naturtypen, om dessa har en täckningsgrad överstigande 10 %. Rev avgränsas mot omkringliggande botten där revbildningen övergår med mer än 50 % i mjukbottenytter och/eller där organiska bildningar understiger 10 % av täckningsgraden. Rev avgränsas mot terrestra habitat vid medelvattenståndet.

Bevarandemål

Arealen av rev (1170) ska inte minska från 308,7 hektar i Åsvikelandet-Kvädö. Naturtypen ska vara naturlig med avseende på djupförhållanden, substrat och bottenstruktur samt tidvatten så att det finns förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner. Vattenkvaliteten ska vara god. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och andra kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtypen. Halten av näringsämnen ska vara låg. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Syrehalten ska vara god. Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtypen, bland annat blåstång. Utbredning, area och tillstånd hos vegetationen stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen. Det finns inte oönskad algutväxt som leder till försämrad vattenkvalitet, minskat siktdjup eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtypen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (1170) finns i boreal och kontinental region av Sverige, med tyngdpunkt i den boreala regionen. Bevarandestatusen anses idag som dålig. Kvaliteten på naturtypen är dålig, orsakerna är flera. Viktiga skäl till att naturtypen inte har gynnsam bevarandestatus är övergödning och trålning samt att många rödlistade arter är knutna till naturtypen. Det är också viktigt att exploateringen av kustmiljöerna minskas, och att områdesskyddet ökar. För naturtypen rev (1170) uppskattades (år 2007) förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) till 113 000 hektar i Sverige.

Bevarandetillståndet för rev i Natura 2000-området anses som gynnsamt.

1230 – Havsklippor

Nuvarande arealen 5,4 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Förekomsten av naturtypen är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Branta havsklippor (lutning på minst 30°) med lav-, gräs- och örtvegetation. Naturtypen är mångsidig och klipporna har en varierande vegetationstäckning beroende bland annat på havets påverkan, exponeringsgrad, geologi och geomorfologi. Denna zonerings kan innebära att klippavsatser och skrevor på de brantaste delarna närmast havet är fria från vegetation eller bevuxna av blågrönalger medan klippphyllor, branter och sluttningar på de ställen där jord kunnat ackumuleras kan vara gräsbevuxna. I mer skyddade lägen kan ris, örter och vindpinade träd och buskar etablera sig.

Gränsdragningen mot vattnet går vid medelvattenståndet och gränsdragningen mot land går där direkt salt- och havspåverkad vegetation upphör. Havsklippor är ofta en viktig häckningsplats för fåglar.

Bevarandemål

Arealen vegetationsklädda havsklippor ska vara 5,4 hektar i Natura 2000-området. Klipporna har en naturligt zonerad och varierad vegetation från klippor närmast havet till mer skyddade lägen där tjocka jordlager bildats. Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Naturtypen har ofta ett rikt fågelliv som är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Kvävenedfall kan påverka artsammansättningen.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp har en negativ inverkan på artsammansättningen.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka vegetationszonering och artsammansättning.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. kan påverka vegetationszonering och artsammansättning.
- Förekomst av mink kan påverka artsammansättningen.
- Ökad temperatur kan påverka artsammansättningen.
- Svall från fartyg kan påverka negativt.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Vegetationsklädda havsklippor finns i boreal och kontinental region av Sverige, med tyngdpunkt i den boreala regionen. Naturtypen är en av de naturtyper med bäst bevarandestatus i Sverige. Bevarandestatusen anses som gynnsam. För naturtypen vegetationsklädda havsklippor uppskattades (år 2013) förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) till 25 200 hektar i Sverige och det behövs åtminstone så mycket för att arealen av naturtypen för att statusen ska kunna anses vara gynnsam.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Åsvikelandet-Kvädö anses som gynnsamt.

1620 – Skär i Östersjön

Nuvarande arealen 322,5 ha är inte fastställd i regeringsbeslut, varav 295,8 ha vattenmiljö och 26,7 ha landmiljö

Arealen 353,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grupper eller enstaka mindre öar och skär i Östersjön. Öarna utgörs av urberg eller morän samt ligger i ett exponerat läge och är i vanligtvis trädlösa. Även anslutande undervattensvegetation ingår ner till de fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns.

Landvegetationen består av arter som är anpassade till torka, saltpåverkan och vindexponering samt frånvaro av egentlig jordmån. Lavfloran är artrik och särpräglad. Vegetationen på vissa öar är starkt påverkad av kvävet från fågelspillning. Kala bergytter är vanliga. I de norra delarna av Östersjön medför landhöjningen en succession av många olika vegetationstyper. På öarna kan mindre enstaka träd förekomma, såsom barrträd, men även lövträd särskilt i Stockholms skärgård. Öarna utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. I tillfälliga eller permanenta hållkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Bevarandemål

Arealen av skär i Östersjön (1620) ska inte minska från 322,5 hektar i Natura 2000-området Åsvikelandet-Kvädö. Arealen ska bara ändras av naturliga processer såsom landhöjningen. Vattenkvaliteten är god. Naturtypens landdelar fortsätter att ha en mestadels öppen prägel. Populationerna hos de typiska arterna för naturtypen ska inte minska påtagligt.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (1620) finns i boreal och kontinental region av Sverige, med tyngdpunkt i den boreala regionen. Bevarandestatusen anses idag som otillfredsställande. Kvaliteten på naturtypen och framtidsutsikterna för naturtypen är otillfredsställande och trenden är negativ, orsakerna är flera. Det är viktigt att exploateringen av kustmiljöerna minskas, och att områdesskyddet ökar. För naturtypen skär i Östersjön (1620) uppskattades (år 2013) förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) till 170 000 hektar i Sverige och det behövs åtminstone så mycket för att arealen av naturtypen för att statusen ska kunna anses vara gynnsam.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande. Vattenmiljön har tillfredsställande tillstånd medan landmiljön kan ha en viss igenväxning.

1630 – Strandängar vid Östersjön

Nuvarande arealen 32,2 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Arealen 31,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slätter och/eller betes-drift. Flora och fauna varierar beroende på bland annat jordart och hävdhistorik. Strandängarna är nästan uteslutande präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdad miljö.

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer. Landhöjning, vattenståndsvariationer och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerings av vegetationen. Naturtypen är saltpåverkad och saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen.

Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik och i synnerhet längs Bottenviken och Bottenhavet särpräglad med arter såsom kärrvial, salt grönlandsgåsört, strandögontröst och klapperögontröst.

Bevarandemål

Arealen av strandängar av Östersjötyp (1630) ska vara minst 32,2 hektar i Åsvikelandet-Kvädö. Regelbunden hävd samt avsaknad av träd- och buskar ska präglade naturtypen. Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet, vilket innebär att det inte ska finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller djupa körspår som medför negativ påverkan.

Naturliga störningsprocesser i form av tramp, saltvatten/saltstänk och hävd ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. En allmän till riklig

förekomst samt föryngring av typiska arter inom följande grupper: kärlväxter (till exempel havssälting och agnsäv) och fåglar (till exempel rödbena och tofsvipa) ska finnas.

Skadlig förnaansamling, igenväxning och antropogen näringstillförsel (inklusive tillskottsutfodring av betesdjur) får inte förekomma annat än i mycket begränsad utsträckning.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver de generella hoten för hävdgynnade naturtyper:

- Intensivt bete och gödsling från gäss kan påverka florans sammansättning negativt.
- Ökad mängd buskar och träd i eller i anslutning till strandängar kan göra att området värde som häckningslokal för vadare minskar.
- Kväveläckage från angränsande marker
- Övergödning genom ökad pålagring med ruttande tång och alger.
- Dräneringar för att påskynda avrinningen från strandängen eller närbelägna marker kan helt eller delvis förstöra biotopen. Strandängens karaktäristiska flora och fauna missgynnas av den minskade saltvattenspåverkan som blir följd.
- Uppläggande av muddermassor.
- Erosion på grund av landsänkning/upphörd sedimentering.
- Uppodling och invallningar. På grund av minskat behov av åkermark är detta ej ett överhängande hot idag.
- Ökad temperatur kan påverka artsammansättningen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatusen för nästan alla gräsmarker är negativ eftersom rationaliseringen av jordbruket fortsätter. Små jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att små eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. För naturtypen strandängar vid Östersjön (1630) är förekomstarealen i boreal region idag 4 600 hektar och tillståndet är dåligt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus i samma område behövs det uppskattningsvis 20 000 hektar.

Bevarandetillståndet för strandängarna anses som tillfredsställande. Endast en liten del av naturtypen ligger inom miljöersättningsansökan (2017) men större delar betas. Det finns delar av naturtypen som lider av igenväxning och ohävd.

6270 – Silikatgräsmarker

Arealen 6,2 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen silikatgräsmarker består av öppna betesmarker med högst 30 % krontäckning av träd och buskar. Fältskiktet är artrikt och har ett stort inslag av hävdgynnade arter som trivs på kalkfattig och näringsfattig mark. Artrikedomen är uppkommen ur en lång period av hävd och naturtypen är beroende av en fortsatt beteshävd. Vegetationens sammansättning varierar beroende på underlag och geografisk belägenhet.

Silikatgräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Bevarandemål

Arealen av silikatgräsmarker (6270) i Natura 2000-området ska vara minst 6,2 hektar. Regelbunden hävd ska prägla naturtypen. Träd och buskar ska utgöra enstaka till måttligt inslag och mindre ytor med blottad mark är ett positivt inslag. Det ska finnas typiska och karaktäristiska kärlväxter (till exempel kattfot, solvända, ängsvädd, och gullviva) och insekter (till exempel dagfjärilar och dyngbaggar) och dessa ska förekomma i sådan omfattning att dessa kan fortleva långsiktigt i området. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Små jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att små eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarker minskar i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en fortgående negativ utveckling. Ett stort antal typiska kärlväxter med höga naturvärden förekommer i silikatgräsmarkerna som historiskt troligen har brukats som slätteräng. För naturtypen silikatgräsmarker (6270) är förekomstarealen i boreal region idag 126 000 hektar och bevarandestatusen är dålig. För att uppnå en gynnsam bevarandestatus i samma område har ArtDatabanken (2013) uppskattat att det behövs 380 000 hektar av naturtypen.

Bevarandetillståndet för silikatgräsmarker i Natura 2000-området anses som tillfredsställande. Drygt hälften av naturtypen ingår i miljöersättningsansökan (2017) men mer betas. Delar lider av igenväxning och delar är ohävdade.

7140 – Öppna mossar och kärr

Nuvarande arealen 5,8 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Arealen 4,4 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar många olika myrmarker. Det gemensamma är att de är naturligt öppna och magra, samt relativt opåverkade av markavvattning. Vitmossor dominerar bottenskiktet och i fältskiktet finns risväxter, tuv- eller ängsull och starrarter. Typiska fågelarter i öppna mossar och kärr är trana, orre, ljungpipare, storspov och ängspiplärka. Typiskt är även flera olika arter av sileshår, flera bläddror, många starrarter och så mycket som 20 olika arter av vitmossa. I slutet av kapitlet finns en förteckning över rödlistade arter.

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) i Åsvikelandet-Kvädö ska vara minst 5,8 hektar. Området ska bibehålla och utveckla de naturvärden som finns knutna till öppen myrmark av olika slag. Ingen igenväxning ska pågå. Hydrologin inom och kring Natura 2000-området ska vara naturlig, utan påverkan av markavvattning. Typiska arter för naturtypen 7140 ska kunna fortleva på lång sikt. De strukturer som bygger upp öppna mossar och kärr i form av tuvor, gungflyn, höljer etc. skall vara intakta. Hydrokemiska förhållanden ska vara naturliga så att torven och de typiska arterna i mossen bevaras.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning ökad igenväxning och erosion.

Länsstyrelsen Östergötland

- Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen ut på myren.
- Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i naturtypen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i naturtypens närhet kan också skada genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av kväve gör att naturtypens vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc. kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Totalarealen av habitatet i landet har minskat under 1900-talet, men fortfarande finns stora ytor kvar i Norrland. Arealen är idag cirka 2 600 000 hektar. Bevarandestatus i Sverige bedöms som otillfredsställande (2013). Det beror främst på pågående igenväxning av öppna myrar. Det i sin tur beror till stor del på mänsklig påverkan i form av markavvattning, men även uppodling och storskaliga torvtäkter påverkar statusen negativt. Störst påverkan ses i myrmarkerna i södra Sverige. I Åsvikelandet-Kvädö är huvuddelen av mossarna opåverkade.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande. Delar kan eventuellt vara påverkade av långsam igenväxning eller av gamla diken.

8230 – Hällmarkstorräng

Nuvarande arealen 44,5 ha är inte fastställd i regeringsbeslut

Arealen 59,0 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Växtsamhällen med torktåliga arter av kärlväxter, lavar och mossor på silikatrika hällmarksytor. Hällarna är tidvis mycket torra och har ett tunt, fläckvist förekommande jordtäckte som högst täcker halva av ytan. Ytorna är främst plana och består oftast av näringsfattiga graniter och gnejser. Naturtypen förekommer i huvudsak i områden med någon typ av störning, till exempel bete, tramp och brand.

Kärlväxter som fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, bergglim och mandelblom karakteriserar naturtypen. De artrikaste och värdefullaste exemplen förekommer i öppna betesmarker och kust- eller åkerlandskap.

Periodvis översilning med näringsrikt vatten från gräsmarksytor, fågelspillning med mera kan ge en artrik och svagt kalkgynnad växtlighet. I de bäst utvecklade typerna påträffas också rikligt med mossor och lavar, till exempel kopparbryum, takskrummossa, vissa skinn- och gelélavar. Naturtypen har i gynnsam bevarandestatus krontäckning på mindre än 30 %.

Bevarandemål

Arealen av hällmarkstorräng (8230) ska vara minst 44,5 hektar i Åsvikelandet-Kvädö. Regelbunden hävd (främst bete) ska präglade området. Det ska finnas blottat berg på minst halva arealen och krontäckningen ska inte utgöra

mer än ett måttligt inslag. Viktiga processer som ska finnas i naturtypen är regelbunden hävd, torka, ren luft samt periodiserad tillgång på näring kan behövas. Även störningar som brand och tramp är positivt.

Naturliga strukturer och processer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Det ska finnas allmänt till rikligt av typiska- och karakteristiska arter inom följande grupper: kärleväxter (till exempel gul- och vit fetknopp, kärleksört och styvmorsviol), mossor och lavar. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Luftföroreningar vill ha en direkt negativ effekt på vissa arter (lavar och mossor), och en indirekt effekt via en kontaminering av jord och vatten.
- Igenväxning.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostnad av andra, bland annat igenom ett ökat jordtäckte och igenväxning generellt.
- Ändrad markanvändning, till exempel att man bortgår från människoskapta bränder, slätter eller bete.
- Användning av gödning vill ha en negativ påverkan på flera av arterna.
- Användning av bekämpningsmedel vill ha en negativ påverkan på flera av arterna.
- Utebliven störning i form av till exempel bete eller naturvårdsbränning.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

För naturtypen hållmarkstorrängar (8230) är förekomstarealen i boreal region idag 5 000 hektar och tillståndet är dåligt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus i samma område behövs det uppskattningsvis 10 000 hektar.

Naturtypen finns utöver de utpekade delarna även i mosaik med taiga. Bevarandetillståndet för hållmarkstorräng i Natura 2000-området anses som tillfredsställande. Eventuell igenväxning hålls löpande efter, dock saknas ofta störningar som bete eller brand.

9010 – Taiga

Nuvarande arealen 982,1 ha är inte fastställd i regeringsbeslut

Arealen 945,4 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30–100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Naturtypen består av äldre naturskogsartade barrskogar samt naturliga successioner efter större störningar. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier. Naturtypen i Åsvikelandet-Kvädö består av undergruppen barrblandskog.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 982,1 hektar i Natura 2000-området. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen.

Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halv döda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en föryngring av ovan nämnda arter.

Hela eller stora delar av naturtypen ska vara skogsbrandspåverkad, även andra omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning eller bete ska tillåtas påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och döende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom insekter (till exempel skalbaggar), mossor (till exempel blåmossa), svampar (till exempel ostticka) och lavar.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver de gemensamma hoten för skogsnaturtyper:

- Utebliven naturvårdsbränning.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen (9010) förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning ökat och arealen skyddad skog har utökats. År 2013 var förekomstarealen av taiga i den boreala regionen 1 330 000 hektar och för att naturtypen 9010 ska uppnå gynnsam bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 3 500 000 hektar. Bevarandestatusen för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

Bevarandetillståndet anses som tillfredsställande för taiga i Åsvikelandet-Kvädö. Skogen är i ett relativt sent successionsstadium och det finns generellt bra med död ved i naturtypen. Delar av taigan saknar störning i form av bränning. Med tid och fortsatt bra skötsel kommer naturtypens tillstånd att bli gynnsamt.

9070 – Trädklädd betesmark

Nuvarande arealen 83,5 ha är inte fastställd i regeringsbeslut

Arealen 46,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Trädklädda betesmarker är en naturtyp som kan delas in i två undergrupper: hagmarker med ett glest trädskikt av främst ek eller björk, samt skogsbete (betad skog) där barrträd ofta är dominerande. Gemensamt för dem är en lång trädkontinuitet och att marken har nyttjats till bete. De trädklädda hagmarkerna kan även ha en historia av slätterhävd. De trädklädda betesmarkerna i Åsvikelandet-Kvädö tillhör båda undergrupperna.

Det är viktigt att trädkontinuiteten inte bryts eller att beteshävden upphör. Krontäckningen ska för naturtypen generellt ligga över 30 %, men i skogsbeten och betade lundmiljöer är den ofta högre. Till trädklädda betesmarker är en mängd arter från olika organismgrupper knutna, främst hävdgynnade kärlväxter, svampar, lavar och insekter. Vidkroniga träd är hemvist för flera karaktärsarter av främst insekter, lavar, och mossor som måste ha ljus och värme. Fältskiktet behöver också ljus för att inte grässvålen ska luckras upp och karaktärsarterna utkonkurreras av skuggtåliga arter. Även grov död ved, främst i form av torrträd och hålträd, men även enskilda lågor i olika

nedbrytningsstadier är värdefulla substrat för vedlevande insekter och epifyter. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. I naturtypen finns vanligen blommande buskar till exempel hagtorn, slån och nypon som är en viktig miljö för många fjärilar och andra insekter.

Bevarandemål

Arealen av trädklädda betesmarker (9070) ska totalt vara minst 83,5 hektar i Natura 2000-området. Det ska finnas ett individ- och artrikt bestånd av typiska och karakteristiska kärlväxter (till exempel ängsvädd, blåsuga och darrgräs) och lavar.

Krontäckningen i hagmarken ska variera mellan glest till halvsluten, skogsbeta kan ha en mera sluten krontäckning. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat samt att ädellövträd ska dominera naturtypen. Andra viktiga trädarter som tillsammans ska utgöra ett måttligt till påtagligt inslag i betesmarken är tall, björk, asp, vildapel, rönn, sälg och al. Det ska finnas tämligen allmän förekomst av grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, även enstaka rishögar är positivt och kan sparas. Det ska även finnas ett artrikt buskskikt med minst ett måttligt inslag av hassel och rosenväxter. Förekomsten av äldre träd och buskar ska vara allmän till riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda arter. Artsammansättningen ska vara naturlig.

Skadlig förnaansamling, igenväxning och antropogen näringstillförsel (inklusive tillskottsutfodring av betesdjur) får inte förekomma annat än i mycket begränsad utsträckning.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Små jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att små eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarker minskar i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en fortgående negativ utveckling. För naturtypen trädklädd betesmark (9070) är förekomstarealen i boreal region idag 67 600 hektar och bevarandestatusen är dålig. För att uppnå en gynnsam bevarandestatus i samma region har ArtDatabanken (2013) uppskattat att det behövs minst 300 000 hektar av naturtypen.

Bevarandetillståndet för trädklädd betesmark i Åsvikelandet-Kvädö anses som otillfredsställande. Barrskogsbeten påverkas av igenväxning och ohävd. En liten del ligger i miljöersättningsansökan (cirka en fjärdedel) men något mer ingår i beteshävd, andelen betad trädklädd betesmark skulle behöva öka för att tillståndet ska bli bättre.

9080 – Lövsumpskog

Nuvarande arealen 3,1 ha är inte fastställd i regeringsbeslut

Arealen 1,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på fuktig och näringsrik mark. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäckten och i vissa fall även på torvmark av lövkärrstorv eller vasstorv. Trädskiktets krontäckningsgrad är vanligen mellan 50–100 %. I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädskiktet ofta av al. Gran och videarter kan ofta förekomma i både träd- och buskskikt.

I denna naturtyp finner man ofta en stor variation vad gäller trädslag, artstock och struktur. Denna variation kan härröra från tidigare markanvändning, naturgivna förutsättningar eller den aktiva dynamiken i bestånden. I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av ett stort inslag av gamla träd och död ved. Som ett resultat av

tidigare markanvändning, naturliga störningar eller andra åtgärder kan skogen befinna sig i ett yngre successionsstadium med stort inslag av yngre träd.

Naturtypen består av en fuktig till blöt skog som till vissa delar liknar svämlövskogen, men till skillnad från dessa karakteriseras fältskiktet av typiska sumpväxter beroende på det mer eller mindre permanent höga vattenståndet. Övergången mot björklädd, skogbevuxen myr kan vara diffus, men generellt är torvtäckets i lövsumpskogen tunt och består då av lövkärrens- och vasstorv. Till följd av den fuktiga marken står träden ofta på socklar, särskilt i äldre skog. Tuvbildningen kan vara stark, och vegetationen därför varierande med ris på tuvorna och avsaknad av vegetation i de blötaste delarna. I djup skugga blir fältskiktet glest. Lövsumpskogarna har sin tyngdpunkt i södra delen av landet och förekommer främst i boreal och kontinental region.

Bevarandemål

Arealen av lövsumpskog (9080) ska vara minst 3,1 hektar i Åsvikelandet-Kvädö. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädsnitt. Trädarten klibbal ska dominera naturtypen samt minst ett måttligt inslag av andra trädarter till exempel gran, björk och vide. Det ska minst finnas allmänt till rikligt med död ved till exempel stående stammar, hålträd, liggande stockar och halvdöda träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda arter.

Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ha en naturlig hydrologi. Omvälvande störningar som insektsangrepp, stormfällning eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens förnygring, åldrande och döende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom naturtypen.

Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom kärleväxter (till exempel skärmstarr) och mossor (till exempel blåmossa). Igenväxningsvegetation av invasiva arter (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i naturtypen. Artsammansättningen och näringstillgången ska vara naturlig.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver de generella hoten mot skogsnaturtyperna:

- Störd hydrologi genom till exempel dikning är särskilt allvarlig då naturtypen i hög grad får sin karaktär av det mer eller mindre permanent höga vattenståndet.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sumpskogarna förekommer ofta insprängt bland andra skogstyper. Då är de dessutom ett viktigt inslag som väsentligt höjer ett områdes naturvärde. Med tanke på den historiska förlusten av naturskogar, så kan man anta att även opåverkade lövsumpskogar minskat avsevärt. År 2013 fanns det uppskattningsvis 20 700 hektar av naturtypen i den boreala regionen i Sverige, men att det för god bevarandestatus behövs minst 42 000 hektar. Största hotet är fortfarande ett storskaligt skogsbruk. Dagens sumpskogar bör bevaras med ökad naturvårdshänsyn inom skogsbruket.

Bevarandetillståndet för lövsumpskog i Natura 2000-området anses som tillfredsställande. Skogen är i ett relativt sent successionsstadium och det finns generellt bra med död ved i naturtypen. Eventuellt kan igenväxning förekomma i mindre grad. Med tid och fortsatt bra skötsel kommer naturtypens tillstånd att bli gynnsamt.

91Do - Skogbevuxen myr

Arealen 1,9 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar med >30 centimeter djupt torvtäcke som är fuktig-blöt med högt liggande grundvattenyta. De ska vara bevuxna med skog med en krontäckning på minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogbevuxna kärren har en krontäckning på högst 70 %. Trädskiktet domineras oftast av glasbjörk, tall och gran. Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.

Skogbevuxen myr skiljs från andra fuktiga och våta skogstyper genom sin torvproduktion. Den skogbevuxna myren är i allmänhet surare och fattigare, medan naturtypen sumpskog visar tecken på högre näringsrikedom i form av högre träd tillväxt och åtminstone smärre örtinslag.

Ofta hittar man den skogbevuxna myren i anslutning till större våtmarksområden, och behandlas då som en del av dessa. Skogens hydrologi är naturlig och har inte haft betydande påverkan från till exempel markavvattning eller torvtäkt.

Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium med undantag för de områden som har utsatts för naturliga störningsprocesser (eller motsvarande imiterade skötselåtgärder), där kan ekosystemet befinna sig i yngre successionsstadier. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen.

Bevarandemål

Arealen av skogbevuxen myr (91Do) ska vara minst 1,9 hektar. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Tall ska prägla naturtypen. Andra trädarter (främst glasbjörk och gran) ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en föryngring av ovan nämnda arter. Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ska ha en naturlig hydrologi.

Omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning, brand eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och döende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska minst utgöra ett måttligt inslag samt att det ska finnas ett stabilt eller ökande torvtäcke. Igenväxningsvegetation (till exempel gran) ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom följande grupper: kärlväxter (till exempel starr, skvattram och tranbär) och mossor. Miljön är viktig bland annat som kycklingbiotop för tjäder.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden:

- Torvtäkt eller torvbrytning.
- Tillförsel av kalk eller aska. Kan ge skador på vegetationen, främst områdets mossor och lavar.
- Störd hydrologi genom till exempel dikning eller större markskador.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen skogbevuxen myr (91Do) förekommer i hela landet med en tyngdpunkt av utbredningen i den boreala zonen. År 2013 var förekomstarealen av skogbevuxen myr i den boreala regionen 1 880 000 hektar, vilket anses vara tillräckligt för att naturtypen ska kunna bevaras långsiktigt. Bevarandestatus för naturtypen skogbevuxen myr (91Do) anses som gynnsamt i den alpina och boreala regionen men otillfredsställande i den kontinentala regionen.

Bevarandetillståndet för skogbevuxen myr i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande. Skogen är i ett relativt sent successionsstadium och det finns generellt bra med död ved i naturtypen. Eventuellt kan igenväxning förekomma i mindre grad. Ingen känd negativ påverkan av dikning finns. Med tid och fortsatt bra skötsel kommer naturtypens tillstånd att bli gynnsamt.

1083 – Ekoxe, *Lucanus cervus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ekoxen är Europas största skalbagge. Välutvecklade hanar är omöjliga att förväxla med någon annan art på grund av de förgrenade, flera centimeter långa käkarna. Kroppslängden (inklusive käkarna) kan hos hanen bli cirka 8 centimeter, medan honan, som har betydligt mindre käkar ofta är cirka 4 centimeter lång. Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i ekbestånd i sydsluttningar, företrädesvis i gles ädellövskog eller ekhagar. Arten gynnas av betesdrift, slåtter och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet gles och luckigt. Rätt typ av hävd ger goda möjligheter för ljuskrävande träd som ek att utvecklas och föryngras sig.

Larven lever på döda rötter av främst ek, men har även hittats på bok, björk, lönn och hassel. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdelar även på levande träd. Larver har även påträffats under liggande ekstockar och i de underjordiska delarna av gamla stubbar. Larvutvecklingen tar i normalfallet fem till sex år. Föropplingen sker under våren i en hönsäggstor kokong. De fullbildade skalbagarna kläcks i mitten av juni och flyger från mitten av juni till början av augusti. Hannarna är tämligen kortlivade, medan honorna kan påträffas till i början av augusti. Ekoxen är skymnings- och nattaktiv och de vuxna skalbagarna livnär sig på sav och kan samlas i stort antal kring savflöden.

Ekoxen är stor och tung, men flyger tämligen väl. Arten uppskattas utan större problem kunna flyga en kilometer genom för arten ogästvänlig terräng. Enstaka exemplar har konstaterats flyga fem kilometer.

Bevarandemål

För att det ska finnas goda förutsättningar för ekoxen behöver bevarandemålen för naturtypen trädklädda betesmarker (9070) uppnås. Även utanför Natura 2000-området behövs en god tillgång på lämpliga livsmiljöer (vanligen döda ekrötter i solexponerade miljöer) inom spridningsavstånd (upp till två kilometer) för ekoxen.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt utöver den generella hotbilden:

- Brist på hävd är ett stort hot mot arten. Glesa bestånd med gamla ädellövträd blir allt sällsyntare. Ett stort antal av de träd där ekoxen förekommer hotas genom konkurrens från yngre lövträd och gran. Många lämpliga ekar har dött under senare decennier på grund av igenväxning och utskuggning.
- Fragmentering i kombination med små delpopulationer. På små lokaler löper ekoxen risk att dö ut genom slumpmässiga händelser. Då många lokaler ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Bevarandeåtgärder

För att bibehålla ett starkt bestånd av ekoxe inom Natura 2000-området behöver det finnas gott om äldre ädellövträd (främst ek) inom och utanför Natura 2000-området. Att genomföra åtgärderna för främst naturtypen 9070 skapas attraktiva solbelysta ädellövsmiljöer för ekoxen. Åtgärder ska vid behov utföras både inom och i närområdet till Natura 2000-området för att skapa solbelysta ädellövsmiljöer är mycket positivt för arten. Exempelvis så gynnas ekoxen av frihuggning av äldre vidkroniga ekar eller beteshävd i hagmarker.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Arten är påträffad från Skåne upp till Mälardalen i Uppland. Tyngdpunkten för artens utbredning ligger i sydöstra Sverige från Blekinge till Östergötland inklusive Öland, men arten finns även kvar på några lokaler i Skåne och i Västsvrige. Den långa larvutvecklingen gör att arten på lokaler med individsvaga populationer inte påträffas varje år. Närmast påträffad i Danmark, där den är rödlistad som försvunnen. Arten har troligen under lång tid missgynnas av igenväxning av glesa bestånd med gamla ädellövträd, samt av att minskad tillgång på död, grov ved i skogslandskapet.

Arten är idag inte rödlistad och klassad som livskraftig (LC) men eftersom att artens livsmiljö fortsätter att försämrats är bevarandestatusen trots detta otillfredsställande. Dagens Sverigepopulation förekommer uppskattningsvis i 2 700 till 5 300 stycken trädstammar. För att uppnå gynnsam bevarandestatus behöver arten bebo uppskattningsvis 5 300 stycken träd i hela landet.

Bevarandetillståndet för ekoxen i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande. Det finns relativt gott om grövre träd i och runt området. Det är dock viktigt att hävd sker av delar med potentiella ekoxe-träd så att förutsättningarna inte försämrats.

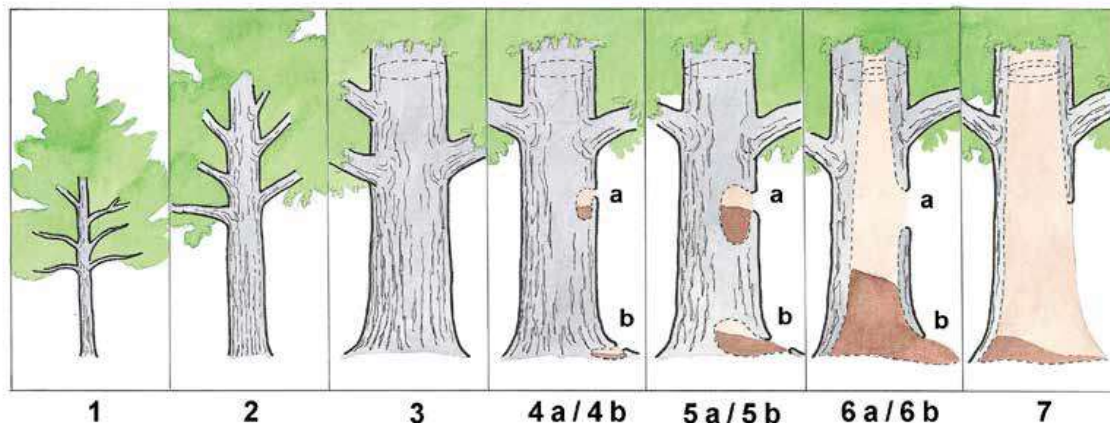
1084 – Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Läderbaggen är knuten till äldre ihåliga lövträd med stora mängder mulm. I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok, klibbal och andra träd som blir ihåliga. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden positivt. Läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet och det är sällan man ser arten i helt slutna bestånd.

Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare (brunrötade) döda veden. Läderbaggen lever därför nästan uteslutande i träd som är över 200 år gamla det vill säga klass 4 och uppåt (se figur 1 för klassindelning). Troligen är klass fem till sex viktigast för arten eftersom träden då innehåller mest mulm. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska exkrementerna efter hand ansamlas inuti träden. Larven lever och utvecklas inuti trädet under tre till fyra år. Den vuxna skalbaggen kläcks i juli månad och lever sedan i två till fem veckor i och på trädet, för att fortplanta sig och sedan dö. Läderbaggen blir upp till tre centimeter stor, är vackert brunglänsande och har en doft som påminner om aprikos. Arten är idag sällsynt i hela Europa. I Sverige har den sina starkare fästen i Östergötland, östra Småland och Blekinge. Den har mycket höga krav på sin livsmiljö och är därför en viktig indikator på värdefull natur - finns läderbaggen finns också en mängd andra hotade insekter, lavar och svampar.

Figur 1: Stadiindelning av hålträd enligt Jansson och Antonsson (1995). Varje klass motsvarar 50–100 år och stadium tre representerar ett träd som är cirka 100–150 år.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt, med god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att utveckla mulmträd och att förnygra sig. Det har visat sig att läderbaggen kan leva kvar i många år efter det att en lokal blivit för liten och träden för få för att garantera artens långsiktiga överlevnad.

Läderbaggen har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Endast 15 % av individerna lämnar trädet där de kläcktes i och flertalet sprider sig då till träd inom 50 till 100 meter. Den längsta kända förflyttningen av läderbaggen är 500 meter, modellberäkningar uppskattar att cirka 5 % borde kunna sprida sig längre än 300 meter och mindre än 1 % längre än 1 kilometer. Om det är långa avstånd mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstmönster.

Sammanfattningsvis kan sägas att läderbaggen är en dokumenterat god signalart (lätt att känna igen och finna) för ihålliga ädellövträd med en hög artrikedom.

Bevarandemål

För att det ska finnas goda förutsättningar för läderbaggen inom Natura 2000-området Åsvikelandet-Kvädö behöver det finnas minst 20 mulmträd i klass fem till sex samt 160 hålträd inom lämpligt spridningsavstånd (högst 300 meter mellan hålträden) på en areal av minst 57 hektar.

Målet är att livsmiljön ska utgöras av trädklädd betesmark (9070) eller motsvarande miljö där krontäckningen ska variera mellan glest till halvsluten. Trädskiktet behöver vara olikåldrigt och flerskiktat samt domineras av ädellöv, främst ek. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, mulmträd. Redan gamla träd och död ved ska stå kvar, förekomsten av äldre träd (hålträd) ska utgöra ett måttligt inslag.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt utöver den generella hotbilden för gräsmarker:

- Ett stort antal av de träd där läderbaggen förekommer hotas generellt genom konkurrens från yngre lövträd och gran. Många lämpliga ekar har dött under senare decennier på grund av igenväxning och utskuggning. Bristande eller upphörd hävd är ett hot mot arten.
- Avverkning och bortstädning av hålträd i parker och alléer är ett annat starkt hot mot arten. Denna typ av träd förekom tidigare i stor utsträckning ute i det öppna kulturbeteslandskapet, en miljö som decimerats kraftigt på

Länsstyrelsen Östergötland

grund av ändrad markanvändning. Därför kan parker och alléer i framtiden att bli allt viktigare biotoper för artens överlevnad.

- På många lokaler (platser) är kontinuiteten av jätteträd bruten, vilket innebär att ersättningsträd saknas när den äldre generationens träd dör. Många lokaler har ett glapp på minst 60 år i nyetableringen av framtidsekar.
- Fragmentering i kombination med små delpopulationer. På små lokaler löper läderbaggspopulationerna risk att dö ut genom slumpmässiga händelser, även om antalet lämpliga träd skulle hållas konstant. Då många lokaler numera ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.
- Exploatering i eller i närheten av skalbaggarnas förekomstlokaler försvårar läderbaggens möjligheter att sprida sig i landskapet. De påverkas främst av dofter, sikthinder och upphörd hävd.

Bevarandeåtgärder

Läderbaggen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och vilt levande exemplar av arten läderbagge är fredade enligt stycke 1–4, 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Detta innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa, skada, fånga eller döda arten, eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatser samt att samla in ägg. Det innebär alltså att flertalet av alla hålträd inom spridningsavstånd (500 meter) även utanför Natura 2000-området redan idag är skyddade.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Läderbaggen förekommer från Skåne till Uppland och Västmanland. Sverige härbärgerar en avsevärd del av den samlade västeuropeiska populationen. De flesta fyndplatserna ligger i sydöstra Sverige. Arten är påträffad på cirka 430 lokaler (platser) under sen tid, men på många av dessa är populationerna mycket individfattiga och arten finns bara kvar i ett eller ett par träd. Ungefär en tredjedel av dessa lokaler är det endast exkrementer och rester av djur påträffade.

Antalet grova exponerade hålträd, ofta i gamla naturbetesmarker, parker och alléer, har minskat kontinuerligt. På många platser finns ett hundraårigt glapp i åldersfördelningen av lämpliga träd, vilket gör att framtiden kan te sig ganska dystert för arten. Utan biotopvårdande åtgärder kommer många av de mindre populationerna med all sannolikhet att försvinna.

Målsättningen för åtgärdsprogrammet för läderbagge är livskraftiga populationer med god konnektivitet (fria spridningsvägar/"gröna korridorer"), spridda över artens naturliga utbredningsområde. Detta innebär att arten bör bebo minst 500 träd i kontinental region och minst 2 000 träd i boreal region för en gynnsam bevarandestatus.

Bevarandetillståndet för läderbagge i Åsvikelandet-Kvädö anses som dåligt då andelen lämpliga hålträd är något låg. Dessutom har inte arter återfunnits i området sedan slutet av 1990-talet. Vid användandet av fällor med feromon under 2004 hittades inte arten.

A038 – Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lik knölsvan men skiljs i första hand på avsaknaden av knöl och i huvudsak gul näbb med svart ytterdel. Ungfågeln är oftast ljusare än knölsvanens. Ljudlig, ofta hörs det trumpetande lätet från häckningsplatsen.

Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring.

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplatsen. Sångsvanen blir köns mogen först vid 4 års ålder och fram till dess för de unga svanarna en ambulerande tillvaro i stora landskapsavsnitt. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Bevarandemål

Målsättningen är att vi upprätthåller en livskraftig häckfågelpopulation om minst 5 000 par, utbredd över hela landet.

Arten ska häcka med 3 par i Natura 2000-området.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Sångsvanen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningstid. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av sångsvan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Sångsvanen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Sångsvanen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter). Sångsvanen är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sångsvanen häckar numera i hela Sverige och senaste uppskattningen är 4 300–6 500 par (2008). De län med störst bestånd är Norrbottens, Västerbottens och Gävleborgs län. Skåne anser man ha flesta par i Götaland. Arten har ökat nästan explosionsartat efter början av 1900-talet, då den närmade sig utrotning på grund av bland annat jakt med bara kanske 20 häckande par kvar på avsides belägna lokaler i Lappland. Sedan 1950-talet har den också etablerat sig i södra Sverige, där den numera är vanlig och delvis ersatt knölsvanen i gårdsdammar och liknande. Delar av expansionen påskyndades troligen av utsättningar, till exempel i Jämtland från 1930- och 40-talen. Den sydsvenska populationen (i Skåne från 1940-talet, Småland från 1958) härstammar sannolikt delvis från svanar som släppts ut från djurparker och fågeldammar. Det svenska beståndet beräknades till cirka 500 häckande par 1985. År 2017 beräknade BirdLife den europeiska populationen uppgå till 25 300–32 800 etablerade par och trenden som ”Increasing”. Arten fanns då som häckande i samtliga svenska län.

Bevarandetillståndet för sångsvan i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande då arten häckar med 2 par.

A094 – Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Enda stora rovfågeln i Sverige med långa vingar, vit under och brun ovan. Trots ett karaktäristiskt utseende förväxlas den ibland med ljusa ormvråkar eller med den sällsynta gästen ormörn. Fiskgjusen ses ofta kretsande eller ryttlande över sjöar, där den hämtar sin föda.

Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup.

Fiskgjusen fiskar i såväl näringsrika som näringsfattiga sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bland annat beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen).

Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall ($\geq 90\%$) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen. Fiskgjusen kan jaga upp till någon mil från boplatsen. Flyttar mellan Sverige och Västafrika söder om Sahara.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att den svenska populationen inte minskar, det vill säga att vi inom landets gränser även fortsättningsvis har ett bestånd på minst 3 500 par, spritt över hela sitt utbredningsområde enligt ovan.

Fiskgjusen ska regelbundet häcka i området med 3 par. Därför behöver det finnas god tillgång på lämpliga träd (vanligen äldre tall) för bobygge inom och/eller i landskapet kring Åsvikelandet-Kvädö.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanoting etc. i boets omedelbara närhet ett hot.
- Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderrivning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (till exempel bromerade flamskyddsmedel)
- Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller.
- Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller presumtiva boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Fiskgjusen är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och

döda exemplar av fiskgjuse. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av fiskgjuse. Fiskgjuse tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Fiskgjusen är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Fiskgjusen är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Fiskgjusen häckar i anslutning till sjöar och större vattendrag samt längs kusterna över större delen av landet. Förekomsten i norra Sveriges inland är generell svagare och den saknas i fjällkedjan. Särskilt starka populationer finns i områden med större sjöar, till exempel södra Småland, Vänern, Mälardalen, Södermanland samt kring nedre Dalälven. Det svenska beståndets storlek uppskattas till 4 100 par. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Stabil de senaste tio åren även om arten har minskat lokalt inom vissa delområden troligen på grund av födokonkurrens från havsörnen. Fiskgjusen häckar i samtliga län utom på Gotland. Den europeiska populationen är huvudsakligen koncentrerad till Sverige och Finland. I ett europeiskt perspektiv har Sverige ett stort ansvar för denna art då cirka 35 % av populationen häckar i Sverige. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 8 400–12 300 par och att trenden är ”Increasing”.

I Åsvikelandet-Kvädö finns endast 1 par fiskgjusar. Bevarandetillståndet anses därför som otillfredsställande.

A104 – Järpe, *Tetrastes bonasia*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Järpen trivs i tät blandskog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i området behöver normalt vara över 10 % för att det ska vara attraktivt för järpen.

En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhången samt björkknoppar. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av tätare granpartier. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25 till 50 hektar). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.

Järpen är en mycket stationär stannfågel som håller sig inom sitt revir. Ungfåglar sprider sig dock endast upp till några kilometer från hemmaområdet.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt bör vara att bevara en livskraftig population om minst 150 000 par och att arten ej försvinner från något av de län där den finns idag.

Målsättningen för järpen i Åsvikelandet-Kvädö är att det ska häcka fyra par. Därför behöver det finnas god tillgång på föda och lämpliga häckningsmiljöer (skog med större inslag av al, björk och asp) av tillräcklig storlek.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Fragmentering och monokultivering av naturskogar. Avsaknad av lämpliga skogsbestånd av tillräcklig storlek missgynnar och försvårar Järpens spridning.
- Markavvattning.

Bevarandeåtgärder

Tätare barrskogsavsnitt i anslutning till surdråg, alkärr och liknande behöver lämnas intakta och får inte dräneras. Endast i områden större än 25 hektar och med en lövträdsandel (främst björk och al) överstigande 10 % finns förutsättningar för järpen att etablera sig. Gallring bör inte ske i barrskog som ansluter till alkärr och andra lövträdsrika partier.

Regelverk

Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till drygt 120 000 par (2008). Järpen häckar i hela landet utom på Gotland och Öland. Den svenska populationen beräknas utgöra cirka 17 % av den europeiska populationen utanför Ryssland. I Sverige är den inte rödlistad, utan har statusen Livskraftig (LC).

I Natura 2000-området finns 2 par men det finns potential till att fler par kan etablera sig inom kort tid, bevarandetillståndet anses därför som tillfredsställande.

A108 – Tjäder, *Tetrae urogallus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tjädern är vår största hönsfågel, där tuppen är 75–90 centimeter lång, svart med röda ögonbryn och lite vita fläckar i ett band ute på stjärtfjädrarna. Hönan är spräcklig i brunsvart, rostgult, vitt och grått med enfärgat orangebrunt bröst. Stjärten är rostbrun med tvågående svarta band. Honan är 54–63 centimeter lång.

Tjädern kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. I dessa måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Således kräver arten vintertid en förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bland annat är blåbärsris viktig) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnar sig på späda skott av tuvull.

Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter.

Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Tjädern är en stannfågel. Arten rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 2 500 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen är att bevara livskraftiga bestånd i samtliga svenska län/landskap (utom Gotland) och att den totala svenska stammen inom en rimlig framtid uppgår till minst 150 000 par.

Tjädern ska förekomma i området och ska regelbundet häcka med 15 ”par”. Det är därför viktigt att äldre grandominerade skogar och våtmarker bevaras.

Vad kan påverka negativt

Totalt sett i Sverige finns inte något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har emellertid starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket, särskilt i södra och mellersta Sverige där betydande populationsnedgångar konstaterats. Det allvarligaste hotet i skogsbrukslandskapet är de förändringar som skett och fortfarande sker på landskapsnivå, till exempel fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Tjädern får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905) Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tjäder som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Tjädern är upptagen i Bilaga II i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Artspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

- Tjäderspelpatser bör i möjligaste mån lämnas orörda. Om avverkning trots det måste genomföras är det angeläget att man lämnar kilar av äldre skog in mot lekens centrala delar.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Den svenska populationen har uppskattats till 350 000 par (år 2010). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. På Gotland har inplanteringsförsök gjorts. På norra Öland försvann de sista tjädrarna under 1980-talet. Tjädern har minskat starkt i södra Sverige under de senaste 15 åren. Arten är dock inte rödlistad. Den svenska stammen utgör cirka 10 % av det europeiska beståndet (inklusive europeiska Ryssland). BridLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 666 000–1 060 000 hanar och trenden är ”Increasing”.

I Åsvikelandet-Kvädö finns cirka 10 par, bevarandetillståndet anses därför vara tillfredsställande.

A127 – Trana, *Grus grus*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stor, 115–130 centimeter lång, långbent fågel med lång näbb. Grå fjäderdräkt med svarta vingpennor, kinder, nacke och hals, vita huvudsidor och en röd skinnfläck på huvudet.

Tranan häckar på sankar sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, det vill säga alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk med mera. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. En stor andel av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien.

Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 100 hektar. Tranan blir könsmogen vid 3–6 års ålder. Innan könsmognaden för ungranorna en kringflackande tillvaro och samlas ofta i stora flockar. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att bevara det nuvarande starka tranbeståndet med häckande par i samtliga svenska landskap.

Tranan ska häcka med 4 par i Åsvikelandet-Kvädö.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- För närvarande finns inget hot mot arten i Sverige. I det spanska övervintringsområdet finns däremot vissa hot, främst avveckling av korkeksodlingar.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Tranan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningstid. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av trana. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av trana. Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Tranan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Tranan är upptagen i bilaga 2 i Bonnkonventionen (flyttande arter). Tranan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Tranan förekommer sparsamt men jämnt spridd över hela Sverige. Beståndet har ökat mycket kraftigt sedan 1990-talet, speciellt märkbart i Götaland och Svealand. Antalet häckande par borde för närvarande uppgå till åtminstone 15 000, kanske över 20 000 par. Därtill kommer ett stort antal icke könsmogna fåglar, vilka drar runt i Sverige under sommarhalvåret. Dessa senare fåglar kan vålla en del bekymmer för jordbruket och vid enstaka tillfällen har tillstånd för avskjutning av ett litet antal fåglar getts. De svenska tranorna utgör 20–38 % av europapopulationen. Sverige har således ett stort ansvar för bevarandet av arten. Tranan häckar numera förhållandevis jämnt spridd i samtliga svenska län. På Öland konstaterades den första häckningen relativt nyligen. BirdLife International uppskattar den europeiska populationen till 113 000–185 000 par och att trenden är ”*Increasing*”.

Bevarandetillståndet för trana i Åsvikelandet-Kvädö anses som tillfredsställande då det häckar 3 par i området.

A190 – Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Skräntärnan är världens största tärna med ett vingspann större än fiskmåsens. Den utmärker sig genom sin mycket grova klarröda näbb och sin svarta hätta i kontrast till vit, måslik kropp. Vingöversidor och rygg är grå och stjärten ganska kort och kliven. Vingundersidorna är vita med påtagligt mörka vingpetsar, och benen hos gamla fåglar är svarta. Flykten är mer måslik än hos andra mindre tärnor. Lätet är ett kraftfullt grovt och skrovligt "krre-ahk". Ungfågeln tigger med ett genomträngande "kli-vii". I Sverige kan skräntärnan knappast förväxlas med någon annan art.

Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och strömming. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30–40 kilometer) sjöar. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet (egentliga Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken, även Väneren). Arten häckar företrädesvis i koloni. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokaler och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion.

Under häckningen kan födosökande skräntärnor uppsöka fiskrika vatten åtskilliga mil från boplatsen. Skräntärnan övervintrar i tropiska Västafrika, där floden Nigers inlandsdelta i Mali är särskilt betydelsefullt.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det även fortsättningsvis skall finnas förutsättningar för ett livskraftigt häckande bestånd av arten i Östersjöområdet. Ett viktigt medel för att uppnå det målet är se till att samtliga kända och tänkbara häckningsplatser ges en god bevarandestatus. Med tanke på artens rörlighet är det svårt att ange siffror för det svenska beståndets storlek, men ett minimum för ett långsiktigt stabilt bestånd i hela Östersjön bör vara minst 2 000 par. För att nå en gynnsam bevarandestatus i Sverige måste beståndet öka till minst 1 000 par. Artens utbredning enligt ovan får dessutom inte minska. Ej heller bör antalet häckningslokaler få minska. Arten bör finnas kvar på minst 90 % av sina häckningslokaler från ett år till nästa och bör dessutom lyckas med häckningen på minst 75 % av häckningsplatserna.

I området ska 100 par av skräntärna häcka.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Mänsklig störning på häckningslokalerna under maj – juli/augusti, främst orsakat av friluftsliv (landning av båtar på häckningsskär, badande folk etc.) kan få tärnorna att överge sina häckningsplatser. Etablering av mink på de öar eller i de skärgårdsområden där arten häckar är ett ökande problem. Försämrade tillgång på lämplig fiskföda i innerskärgårdsområden och kustnära sjöar kan innebära hot mot föryngringen. Igenväxning av träd och/eller buskar på de öar som arten häckar på kan medföra att ön överges.
- Spridning och ackumulering av miljögifter i akvatisk miljö har negativa effekter på häckningsutfallet. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.
- Beskattning av arten under flyttningen genom Europa och framför allt i övervintringsområdena i tropiska Afrika, vilket kan innebära ett långsiktigt hot mot bestånden.
- På senare år har predation av havsörn och gråtrut uppmärksammas.
- Lämpligt boplatssubstrat (sand/grus) spolats bort vid höga vattennivåer eller kraftigt regn.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Skräntärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av skräntärnan, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Skräntärnan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertaras eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Skräntärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Skräntärnan är upptagen i bilaga II i Bonnkonventionen (flyttande arter). Skräntärnan är listad i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Skräntärnan har en världsvid men splittrad utbredning med förekomster i Nordamerika, Europa, Asien, Afrika, Australien och Nya Zeeland. Världspopulationen är svårbedömd men har beräknats till cirka 50 000 par. De största kolonierna finns på nordamerikanska västkusten. I Europa är skräntärnan mycket sällsynt som häckfågel och häckar bara i tre områden: Östersjön (Finland, Sverige och Estland), i Svarta havet (Ukraina) samt Kaspiska havet. Några fåglar från Östersjöbeståndet häckar även i Ladoga (Ryssland) och tillfälligt i Tyskland. Av dessa häckade cirka 1700 par i Östersjön i början av 2000-talet, varav cirka 500 i Sverige. Det svenska beståndet ökade fram till 2007 (660 par), men minskade därefter till 532 par år 2010. Sistnämnda år fanns 428 par fördelade mellan tio kolonier. Därutöver fanns 103 solitärhäckande par längs Östersjöns kuster och skärgårdar från Skåne till Norrbotten samt ett par i Vänern. Skräntärnorna har minskat i Östersjön sedan sin storhetstid i början av 1970-talet då det fanns 2200 par, varav cirka 900 i Sverige. Kolonierna har med tiden blivit färre samtidigt som de återstående blivit större. År 2005 häckade till exempel nästan halva svenska populationen (cirka 300 par) på ett enda litet skär i norra Uppland. BirdLife (2017) uppskattar europapopulationen till 11 800–14 800 par och att trenden är ”Increasing”.

Bevarandetillståndet för skräntärnan anses som otillfredsställande då det endast uppskattningsvis häckar 50 par i området.

A193 – Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fisktärna är en havsfågel i familjen måsfåglar. Arten förekommer cirkumpolärt, och dess fyra underarter häckar i tempererade och subarktiska regioner i Europa, Asien och Nordamerika. Den är en långflyttare och övervintrar i tropiska eller subtropiska kustområden. I häckningsdräkt har den ljusgrå ovasida, vit till mycket ljust grå undersida, svart hätta, orangeröda ben och en small spetsig näbb. Beroende på underart så är näbben till största delen röd med svart näbbpets eller helsvart.

Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna.

Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 100–500 hektar. De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppssudden.

Bevarandemål

Det svenska beståndet får totalt sett inte minska i antal, jämfört med dagens nivå på cirka 20 000–25 000 par, och inte heller får utbredningsområdet minska. En viss lokal och regional omfördelning får dock anses vara en naturlig del i fisktärnans beståndsdynamik.

I området ska 20 par fisktärnor häcka.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- I innerskärgårdarna och större insjöar, till exempel Mälaren, medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv stora störningar. Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner.
- Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet.
- Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Fisktärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av fisktärna, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Fisktärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Fisktärnan är upptagen i AEWA (African Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Fisktärnan häckar på öar och stränder längs hela Sveriges kust samt vid invatten från Skåne till Dalarna och i Norrlands östra delar. Beståndet är dock gles i Norrlands inland och arten saknas helt som häckfågel i fjällområdena. Det svenska beståndet beräknas uppgå till 20 000–25 000 par (år 1994), vilket motsvarar ungefär 10 % av det europeiska beståndet. Beståndsutvecklingen är svårtolkad. Resultat från häckfågeltaxeringen tyder på att beståndet idag ligger på en lägre nivå än under senare delen av 1970-talet och början av 1980-talet. Mellanårsvariationerna är emellertid stora. Under 1990-talet finns dessutom uppgifter om regionala ökning från flera håll, till exempel längs kusten i Bohuslän. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 316 000–605 000 par samt att trenden är ”Increasing”.

Fisktärna häckar med 20 par i Natura 2000-området och bevarandetillståndet anses därför som gynnsamt.

A194 – Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Silvertärna är en havsfågel inom familjen måsfåglar. Den är en flyttfågel som häckar i kolonier cirkumpolärt i arktiska och subarktiska områden i Europa, Asien och Nordamerika. Arten är känd för att vara det djur i världen som flyttar den längsta sträckan mellan sin häckningsplats och sina vinterkvarter, som återfinns i Antarktis. De populationer som flyttar längst flyttar cirka 40 000 kilometer årligen, vilket motsvarar ett varv runt jorden. På grund av dessa långa förflyttningar är silvertärnan den organism som sammanlagt får uppleva flest soltimmar per år.

Silvertärnan är en medelstor fågel med en djupt kluven stjärt. Den är till största delen vit med grå mantel, svart hätta, röd näbb och röda ben. Den är långlivad. Den äter främst fisk och små marina ryggradslösa djur. Den är en vanlig art med en uppskattad världspopulation på en miljon individer. Den globala populationstrenden för arten är inte känd, men mänsklig aktivitet har påverkat den sydligt häckande populationen negativt.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det framledes finns ett häckande bestånd av silvertärna inom hela det nuvarande befintliga häckningsområdet i landet. Beståndet får ej minska i numerär, inte heller får arten försvinna från områden där den häckar idag.

I området bör minst 120 par silvertärnor häcka.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- I skärgårdarna medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv lokalt stora störningar. Ohävd och igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Lokalt kan förekomst av mink leda till att arten försvinner.
- Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Silvertärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av silvertärna, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid avverkning, etablering av vindkraftsanläggning eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning, (MB 11:13-14 och förordningen om vattenverksamhet). Silvertärnan är upptagen i bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö). Silvertärnan är upptagen i AEWA (African-Eurasian Waterbird Agreement).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Silvertärnan häckar dels i skärgårdar och vid kusten, dels vid tjärnar i fjällen, vid älvsel och stora sjöar i Norrland. Den förekommer vid kusten från Skåne till Norrbotten samt lokalt i Halland och Bohuslän. I Norrlands inland finns den från norra Dalarna till Torne lappmark. Den finns även i Vänern. Som regelbunden häckfågel saknas den i södra och mellersta Sveriges inland. Det svenska beståndets storlek har uppskattats till 20 000–25 000 par. Detta bör sättas i relation till ett samlat europeiskt bestånd på cirka 500 000 par, varav närmare 75 % på Island. Sedan mitten av 1970-talet har silvertärnan ökat i antal såväl i Östersjöområdet som i Vänern. Tecken finns dock på att arten lokalt försvunnit till följd av minkens expansion. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 564 000–906 000 par och trenden är ”*Uncertain*”.

I Åsvikelandet-Kvädö finns ett 150-tal häckande par och bevarandetillståndet är gynnsamt.

A217 – Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tillgång på lämpliga boplatser i form av gamla bohål från större hackspett eller tretåig hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. I södra Sverige hittar man den ofta på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i bestånd av äldre asp. Tillgång på lämplig föda i form av gnagare och småfåglar. Sparvugglan är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut. Arten jagar över arealer i storleksordningen 150 hektar.

Bevarandemål

Målsättningen bör vara att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av sparvuggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 20 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Arten ska häcka med 3 par i Åsvikelandet-Kvädö.

Vad kan påverka negativt

Eftersom sparvugglan är mycket flexibel i sitt boplatssval är det av allt att döma förekomsten av lämpliga bohål som är den mest begränsande faktorn. Det är oerhört viktigt att alla hålträd sparas på föreskrivet sätt.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Sparvugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av sparvuggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av sparvuggla. Sparvugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Artspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

- Bevarande av gamla lövträd som utvecklat eller som kommer att utveckla håligheter.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap utom på Öland och Gotland. Arten är som vanligast i södra och mellersta Sveriges skogsbygder. Tätheterna avtar norrut och arten är sparsamt till sällsynt förekommande i det inre av Norrland. Det svenska beståndet har beräknats till mellan 12 000 och 16 000 par, vilket utgör bortemot hälften av det samlade europeiska beståndet. Huvuddelen av de europeiska sparvugglorna finns i de norra delarna (Norge, Sverige och Finland). Reliktbestånd finns i bergsskogar i Centraleuropa. Artens beståndsutveckling är i princip helt okänd. Flera tecken tyder dock på att det skett en expansion söderut under den senare delen av 1900-talet. BirdLife International (1994) listar sparvugglan som "Säker" i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

I Åsvikelandet-Kvädö finns ett par av sparvuggla, men potential till att hysa flera inom kort framtid. Bevarandetillståndet anses därför som tillfredsställande.

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

Artens förekomst i området är inte fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Cirka 25 centimeter lång uggla med brun ovansida och vita fläckar "pärlor" på skuldrorna. På undersidan är den vitaktig med bruna streck.

Arten behöver tillgång på lämplig föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter. Häckar helst i hål av spillkråka, men kan undantagsvis hålla till godo med naturliga håligheter och hål av gröngöling och större hackspett. Arten häckar dessutom gärna i holk. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret. Pärlugglan har svårt att komma åt sitt byte genom ett tjockt snötäcke, något som begränsar såväl artens utbredningsområde som chansen till vinteröverlevnad. Pärlugglan häckar med de största tätheterna i tät granskog. Även om den föredrar granskog, helst äldre sådan med små luckor

och öppningar i form av stormfällan med mera, häckar den frekvent även i barr- och lövblandskogar innehållande tall, björk och asp.

I södra Sverige häckar den sällsynt men regelbundet i bokbackar, grövre aspbestånd på inägomark och i Bornholm i Danmark till och med i ren bokskog. I områden med dålig tillgång på lämpliga bohål accepterar den även ren tallskog. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Emellertid utsätter sig "kantugglorna" därmed samtidigt för en högre predationsrisk från andra ugglor som till exempel kattuggla. Arten jagar över arealer i storleksordningen 3 till 10 kvadratkilometer. Pärflugglan är huvudsakligen stannfågel, men vissa år äger flyttningsrörelser rum i september till november.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas förutsättningar för ett häckande bestånd av pärluggla i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa 30 000 par, varav huvuddelen i Norrlands skogsland.

Det ska häcka 2 par av pärlugglan i Åsvikelandet-Kvädö.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det absolut största hotet mot pärlugglan utgörs av det moderna skogsbruket. Som andra hållhäckare är arten beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog.
- De under lång tid uteblivna eller mycket svaga smågnagartopparna i Norrland har successivt lett till en minskning av det häckande beståndets storlek.
- Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.
- Slaguggla och pärluggla verkar inte kunna samsas särskilt bra i samma område, vilket man måste ha i åtanke när man sätter upp slaguggholkar. Slagugglan prederar förmodligen på pärlugglan.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Pärflugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av pärluggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder förvaring av levande exemplar av pärluggla. Pärflugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertags eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten. Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Beroende på var i landet man befinner sig gäller antingen tillståndsplikt för eller förbud mot markavvattning (MB 11: 13–14 och förordningen om vattenverksamhet). Pärflugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Pärflugglan häckar i samtliga svenska län, dock ej på Öland. På Gotland häckar ett tiotal par. Beståndet är som starkast i större sammanhängande barrskogsområden och förekomsterna längs kusterna och på de stora slättområdena i södra och mellersta Sverige är svaga. Tätheterna avtar i det inre av Norrland, förmodligen främst

på grund av klimatiska orsaker. I Sverige har arten minskat med upp till 40 % under de senaste 30 åren. BirdLife (2017) har uppskattat europapopulationen till 90 900–309 000 par och trenden som ”*Fluctuating*”.

Skärgården har en mycket svag population av arten. I Åsvikelandet-Kvädö häckar 1 par av arten och bevarandetilståndet anses som tillfredsställande.

A224 – Nattskärria, *Caprimulgus europaeus*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Nattskärria är den enda nordeuropeiska representanten för en stor grupp av nattaktiva, insektsätande fåglar. Den sällan sedda fågeln är av samma storlek som en liten falk (26–28 centimeter lång) och den påminner i silhuett mycket om dessa fåglar med långa smala vingar (vingbredd 56–64 centimeter) och en lång stjärt. Flykten är dock helt annorlunda med snabba vändningar och tvära kast. Nattskärria är mycket väl kamouflerad i sin vackert mönstrade dräkt i olika gråa och bruna nyanser. Under spelet exponerar hannarna tydliga vita fläckar på vingarna och ytterst på stjärtpenorna. Dagtid sitter nattskärria inaktiv och förlitar sig på sin kamouflagefärgade dräkt för att undgå upptäckt. Arten avslöjar sig oftast genom sin vittljudande (upp till ett par kilometer), surrande sång.

Tillgång till lämpliga födosöks- och häckningsområden i torra glesa skogar eller tallplanteringar. Den vanligaste häckningsmiljön är gles, luckig tallskog på sandig mark eller hällmarker, och uppskattningsvis finns mer än 90 % av det samlade beståndet i sådana miljöer. Ofta häckar den i sådana skogar i direkt anslutning till små hyggen, gläntor, brandfält eller torra impediment. Det finns dock vissa regionala skillnader i biotopval – i sydligaste Sverige (Skåne, Halland, Blekinge) finns en betydande del av beståndet (cirka 50 %) i gles löv- och blandskogsmiljö. Nattskärria livnär sig huvudsakligen på större nattflygande insekter som nattaktiva fjärilar, skalbaggar och tvåvingar. Under födosöket hittar man den i öppna områden som gläntor, över mossar, på kalhyggen, i kraftledningsgator och längs skogsomgärdade vägar. I övervintringsområdet, till exempel i östra Zimbabwe, uppträder den i flertalet skogstyper, men kanske främst i områden med busksavann.

Under häckningen kan födosöken ske uppemot 5 kilometer bort från häckningsplatsen. Nattskärria är en långdistansflyttare som övervintrar i stora delar av Afrika söder om Sahara.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av nattskärria i hela området söder om den biologiska norrlandsgränsen. Sverige bör på sikt kunna hysa minst 5 000 par, varav huvuddelen i områden med gles, talldominerad skog.

I området bör minst 7 par av nattskärria häcka.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt:

- Det stora hotet mot nattskärria är en minskad tillgång på lämpliga häckningsmiljöer. Flera olika faktorer har lett till en kontinuerlig minskning av mängden lämpliga biotoper från och med 1950-talet. Den storskaliga nedläggningen av jordbruken i södra Sveriges skogs- och mellanbygder har lett till ett betydligt mer slutet landskap. Allt tätare skog, i kombination med en storskalig övergång från tall till gran i södra Sverige har minskat mängden lämpliga häckningsplatser i skogsmiljö.
- Arten födosöker ofta, och vilar ofta på, vägar och kan därför lätt kollidera med bilar.

- Upphörande jordbruk i skogslandskapet, framför allt minskade arealer naturliga ängs- och betesmarker, leder till en utarmad flora och därmed till en utarmad fjärilsfauna.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Nattskärnan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av nattskärna, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Nattskärnan är upptagen i Bilaga II (strikt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

I Sverige förekommer den i de södra och mellersta delarna norrut till Dalarna och längs kusten till Hälsingland. Om arten fortfarande häckar regelbundet i Medelpad och Ångermanland är däremot osäkert. Nattskärnan hade under det tidiga 1900-talet en större utbredning i Sverige. Framst gäller detta Norrlands inland där häckningar rapporterades regelbundet från Dalarna, östra Härjedalen och Jämtland. Även längs Norrlandskusten verkar beståndet ha varit större och arten var en regelbunden häckfågel i Medelpad, Ångermanland och Västerbotten. Under perioden 1970–1990 uppvisade nattskärnan minskande populationer i flertalet europeiska länder, men situationen förbättrades under perioden 1990–2000. Det svenska beståndet beräknades i början av 2000-talet till mellan 2000 och 2500 par. En riksinventering som genomfördes 2007 visade dock på att detta var en kraftig underskattning och att det nuvarande beståndets storlek bör ligga runt 7000 par. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 614 000–1 100 000 hanar och trenden är "Stable". Arten är placerad i SPEC3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att den inom sitt europeiska utbredningsområde har en otillfredsställande bevarandestatus. BirdLife (2017) har även uppskattat den svenska populationen till 6 000–9 000 hanar.

Det häckar 5 par nattskärna i området och bevarandetillståndet är tillfredsställande.

A236 – Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Spillkråkan är en karaktäristisk hackspett som inte har några förväxlingsrisker. I storlek som en kråka - Europas i särklass största hackspett - och den enda med helt svart fjäderdräkt. Hjässan är röd (honan bara baktill), ögon och näbb ljusa. Flykten är mer flaxig och ostadigare än övriga spettar, inte båglik som övriga spettar. Den uppmärksammas ofta på sina karaktäristiska läten, till exempel de kraftiga trumningarna ("som kulsprutesalvor") under våren.

En rik tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror behövs i området. Spillkråkan födosöker ofta lågt i träd, på stubbar med mera, och gärna i rotrötad gran efter hästmyror.

En tillgång på lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok behövs. I södra och mellersta Sverige råder ingen uttalad brist på lämpliga häckningsträd, däremot kan tillräckligt grova stammar saknas i stora delar av Norrland där skogsbruket är mera intensivt och tillväxten sämre. För att spillkråkan ska häcka måste

stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 centimeter för asp och 40 centimeter för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år.

Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som inte själva förmår mejsla ut sitt bo.

Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100–1 000 hektar. Vintertid rör sig arten över större områden. I Norrlands inland är artens hemområden troligen betydligt större än i södra Sverige.

Bevarandemål

Målsättningen är att det skall finnas ett häckande bestånd av spillkråka i hela landet nedanför fjällkedjan. Sverige bör kunna hysa minst 40 000 par, varav huvuddelen i de södra och mellersta delarna av landet.

Arten ska fortleva och häcka i området med 4 par.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden:

- Det största hotet mot spillkråkan är skogsbruket och näringsens allt större krav på skogsråvara. Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten.
- Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.
- Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag (GRenar Och Toppar).

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Spillkråkan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av spillkråka, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Spillkråkan är upptagen i Bilaga 2 (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Beståndet uppskattades till 29 000 par vid senaste beräkningen 2012, men osäkerheten är relativt stor. Enligt svensk fågeltaxering har spillkråkan minskat med 20–30 % under femtonårsperioden fram till 2014. Spillkråka har därför gått från Livskraftig till att rödlistas i kategorin Nära hotad (NT) från år 2015. BirdLife (2017) har uppskattat den europeiska populationen till 1 110 000–1 820 000 par och trenden som ”Stable”.

Bevarandetillståndet anses som tillfredsställande då det finns 4 häckande par i Natura 2000-området.

A338 – Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst i området är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Törnskatan är stor som en sädesärla, cirka 16–18 centimeter från näbb till stjärt. Hannen är omisskännlig med svart banditmask, rödbrun rygg, rosa bröst, grå hjässa och nacke samt svart stjärt med vita ytterkanter. Honan är mindre iögonfallande, med brun hjässa, rygg och stjärt, grå nacke och mer eller mindre tydlig brun banditmask. Hennes bröst och flanker har brun vattring på smutsgrå botten, vilket ger ett "fjälligt" intryck.

Tillgång på öppna marker (främst jordbruksmark, men även kalhyggen) med rik insektsförekomst på varma, solbelysta lokaler. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar (till exempel nypon, slån eller björnbär) i kombination med öppna partier, till exempel kortbetade gräsytor. På jordbruksmark föredrar törnskatan en mosaik av betade och mindre hårt betade ytor där artdiversiteten för växter och insekter är hög. Optimala hyggen för törnskatan karaktäriseras av hyggen utan fröträd och/eller högskårmar, det vill säga den gamla typen av hyggen. Generellt får törnskatan fler ungar på hyggen än på jordbruksmark beroende på lägre predation. Törnskatan föredrar hyggen som planteras med gran. Dessa nyttjas till cirka 15 år efter planteringen. Från Dalarna och norrut är hyggen den viktigaste biotopen för törnskatan.

Arten hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 5 hektar. Törnskatan övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Bevarandemål

Målsättningen nationellt är en långsiktig bevaranestorlek på minst 50 000 par, varav huvuddelen i jordbrukslandskapet.

Törnskata ska regelbundet häcka i området med 5 par. Därför behöver det finnas god tillgång på lämpliga miljöer (vanligen mosaikartade jordbruksmarker) för bobygge inom och/eller i landskapet kring Åsvikelandet-Kvädö.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka arten negativt utöver den generella hotbilden:

- Minskande tillgång på lämpliga häckningsmiljöer; igenläggning av jordbruksmark i skogs- och mellanbygderna, minskad hävd av naturliga, ogödslade betesmarker, allt mer rationell skötsel av kvarvarande marker och avsaknad av brandfält i skogslandskapet.
- Överbete. Törnskatan förekomst är kopplad till rik insektsförekomst som i sin tur är kopplad till hög artdiversitet av blommande växter. Enbart kortbetade marker är således inte optimala för törnskator.
- Kraftigt torka under en lång rad av år i övervintringsområdena i södra Afrika kan bidra till tillbakagången.

Bevarandeåtgärder

Regelverk

Törnskatan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon. Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av törnskata, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen). Vid en avverkning, etablering av vindkraftverk eller annan form av exploatering kan

tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB krävas. Törnskatan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

I Sverige häckar törnskatan i södra och mellersta Sverige samt utmed norrlandskusten. Betesmarker i jordbrukslandskapet samt hyggen i skogslandskapet håller huvuddelen av den svenska populationen. Törnskatans globala utbredning sträcker sig från Atlantkusten till centrala Rysslands stäpper. Generellt sett ökar tätheterna från väst till öst, vilket tyder på att arten föredrar ett varmt inlandsklimat. Törnskatan minskade med hela 50 % i jordbruksdominerade landskap mellan 1976 och 2003, men artens kolonisering av hyggen bidrog till att minskningen i skogslandskapet inte blev lika markant. Tydliga populationsnedgångar i jordbrukslandskapet noterades under slutet av 1970-talet samt åren 1984, 1991, 1992 och 2002. BirdLife (2017) har uppskattat europapopulationen till 7 440 000–14 300 000 par, den svenska populationen till 29 000–58 000 par och att trenden är ”Stable”. Arten är placerad i SPEC2, vilket innebär att världspopulationen är koncentrerad till Europa men har en otillfredsställande status.

Bevarandetillståndet anses som otillfredsställande då det endast finns 3 par av arten i Natura 2000-området.

Övriga våtmarksfåglar

Arters förekomst i området fastställda i regeringsbeslut

- A173 – Labb, *Stercorarius parasiticus*
- A183 – Silltrut, *Larus fuscus*
- A391 – Mellanskarv, *Phalacrocorax carbo sinensis*

Arters förekomst i området inte fastställda i regeringsbeslut

- A005 – Skäggdopping, *Podiceps cristatus*
- A036 – Knölsvan, *Cygnus olor*
- A043 – Grågås, *Anser anser*
- A048 – Gravand, *Tadorna tadorna*
- A051 – Snatterand, *Anas strepera*
- A130 – Strandskata, *Haematopus ostralegus*
- A162 – Rödbena, *Tringa totanus*
- A169 – Roskarl, *Arenaria interpres*
- A179 – Skrattmå, *Chroicocephalus ridibundus*
- A182 – Fiskmå, *Larus canus*
- A187 – Havstrut, *Larus marinus*
- A199 – Sillgrissla, *Uria aalge*
- A200 – Tordmule, *Alca torda*

Beskrivning

Fiskmå: Fiskmåsen är ungefär 42 centimeter stor. Den är grå och vit, med svarta vingpetsar. Fiskmåsen häckar ofta på klippphyllor och avsatser eller i någon klippskreva, men även på marken nära något vatten. Ibland övertar de gamla kråkbö och andra gånger kan de bygga i någon skorsten. Den är en opportunist som äter lite av varje.

Gravand: Gravanden är cirka 61 centimeter stor. Den har ett väldigt karaktäristiskt utseende och är till stora delar vit, med ett mörkt grönsvart huvud, röd näbb och ett rödbrunt bröstband. Gravanden häckar vid flacka sand- och lerstränder.

Grågås: Grågåsen är 74–84 centimeter. Den är gråbrun med något mörkare vingar. Grågåsen bygger oftast sitt bo på holmar eller halvöar intill vattnet, gärna på en liten höjd med fri utsikt över vattnet.

Havstrut: Havstruten är 64–78 centimeter stor. Den ser ut som en förstora silltrut. En vit fågel med nästan svart mantel. På undersidan av näbben har den ett rött fält. Havstruten häckar oftast i enstaka par men även lokalt i kolonier och nästan alltid på öar och skär.

Knölsvan: Knölsvanen är en stor vit fågel med markant orange näbb med en framträdande svart knöl i pannan vid näbbroten. Arten häckar vid grunda och öppna våtmarker där den födosöker genom att beta vattenväxter från sjöbottnen. Samma par häckar ofta på samma plats i flera år.

Labbe: En mörk fågel, som kan påminna både om en falk och en tärna genom sitt smidiga och snabba intryck. Kustlabben häckar på öppen torr tundra, men även fuktigare områden nära floder och sjöar, på kusthedar och på karga klippiga öar och kustlinjer. Deras föda består mest av fisk, men de tar även fåglar som vadare, alkor och andra mindre havslevande fåglar.

Mellanskarv: Skillnaden mellan storskarven och mellanskarven är mycket subtila. Mellanskarven häckar från norra Centraleuropa, kring Östersjön och österut till Kina och Indien. I Sverige häckar den utmed västkusten, södra Sveriges kust och uppför östkusten och norrlandskusten. Den häckar även i inlandet vid sjöar och våtmarker.

Roskarl: Den är kraftigt byggd med kort hals och kort stark näbb. Den häckar i arktiska områden och lever nästan uteslutande vid kuster där den föredrar steniga stränder framför sandstränder. Roskarlen kan ofta ses tillsammans med skärnäppor, och i Sverige oftast med måsar och tärnor. Roskarlen har en varierad diet som omfattar as, ägg och växtmaterial, men främst lever den av ryggradslösa djur.

Rödbena: Rödbenan är cirka 28 centimeter stor. Den har markant röda ben och näbb, den har en vit övergump och är i övrigt brunspräcklig. Rödbenan bygger ofta boet dolt i en tuva, men det kan även i vissa fall ligga helt öppet, särskilt om det är placerat inom ett måssamhälle.

Sillgrissla: Sillgrisslan är en medelstor havsfågel som tillhör familjen alkor. Båda könen är svarta eller mörkbruna på ryggen, huvudet och översidan av vingarna vilket kontrasterar mot den vita buken. Den häckar i kolonier utmed kusterna i de norra delarna av Holarktis.

Silltrut: Den vuxna silltruten är vit med svart rygg och vingovansida. Silltruten är en utpräglad saltvattenfågel som mest ses utmed kusterna. Dock observeras den i inlandet under flyttningen på vår och höst då den kan befinna sig på åkrar där den letar efter mask.

Skrattmåsa: Skrattmåsen är cirka 40 centimeter stor. Under sommaren har den ett chokladbrunt huvud. Skrattmåsen häckar i kolonier, ofta i vassrika våtmarker. Boet byggs på en tuva av vass och gräs, ofta omgiven av vatten. Den är en opportunist som äter lite av varje.

Skäggdopping: Skäggdoppingen är cirka 48 centimeter stor. I sommardräkt är den lätt att känna igen på de mörka örontofsarna och det rödbruna kindskägget. Skäggdoppingen häckar i sjöar och havsvikar med skyddande vass, starr eller annan vegetation.

Snatterand: Snatteranden är 51 centimeter stor. Den är till största delen grå eller brunspräcklig, buken vit och på vingarna syns svarta, vita och bruna teckningar. Snatteranden häckar i vatten med rik undervegetation.

Strandskata: Strandskatan är 44 centimeter stor. Den har en svart-vit dräkt men en lång röd näbb och röda ögon. Strandskatan häckar ofta på öppna strandmarker, såväl på sand- och grusstränder, som på strandängar. Boet består av en grop prydd med vackra stenar eller musselskal.

Tordmule: Tordmulen är cirka 40 centimeter stor. Den har ett svart huvud och ovansida, vit buk och trubbig näbb. Tordmulen häckar i kolonier vid klippor och klippiga stränder.

Bevarandemål

De utpekade våtmarksfåglarna för Åsvikelandet-Kvädö behöver en variation av flera viktiga strukturer för att utnyttja lokalen både som rast-, födosöks- och häckningsplats.

För gravand och rödbena ska det häcka 3 par, för roskarl 4 par och för snatterand, labb och silltrut ska det häcka 5 par. För skäggdopping och strandskata ska det häcka 10 par och för knölsvanen ska det häcka 15 par. För havstrut ska det häcka 20 par och för grågås samt skrattnås ska det häcka 30 par. Sillgrisslan ska häcka med 50 par, fiskmåsen med 100 par och tordmulen ska häcka med 200 par. Mellanskarven, som häckar i en stor koloni på Stora Källkär, ska nyttja området som födosökslokal.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för skäggdopping, knölsvan, grågås, snatterand, strandskata, fiskmås, havstrut, sillgrissla, tordmule och mellanskarv anses som gynnsamt.

Bevarandetillståndet för gravand, rödbena, roskarl, labb och skrattnås anses som tillfredsställande, medan bevarandetillståndet för silltrut anses som otillfredsställande.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, kända forn- och kulturlämningar, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2018-11-15).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2018-11-15).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2018-11-15).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2018-11-15).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2018-11-15).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2018-11-15).

Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, (2018-11-15).

Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Åsvikelandet-Kvädö Natura 2000-område, fastställd 2007-07-13.

Skötselplan för Kvädöfjärdens naturreservat, fastställd 2007-12-28.

Beslut om bildande av Kvädöfjärdens naturreservat, 2007-12-28.

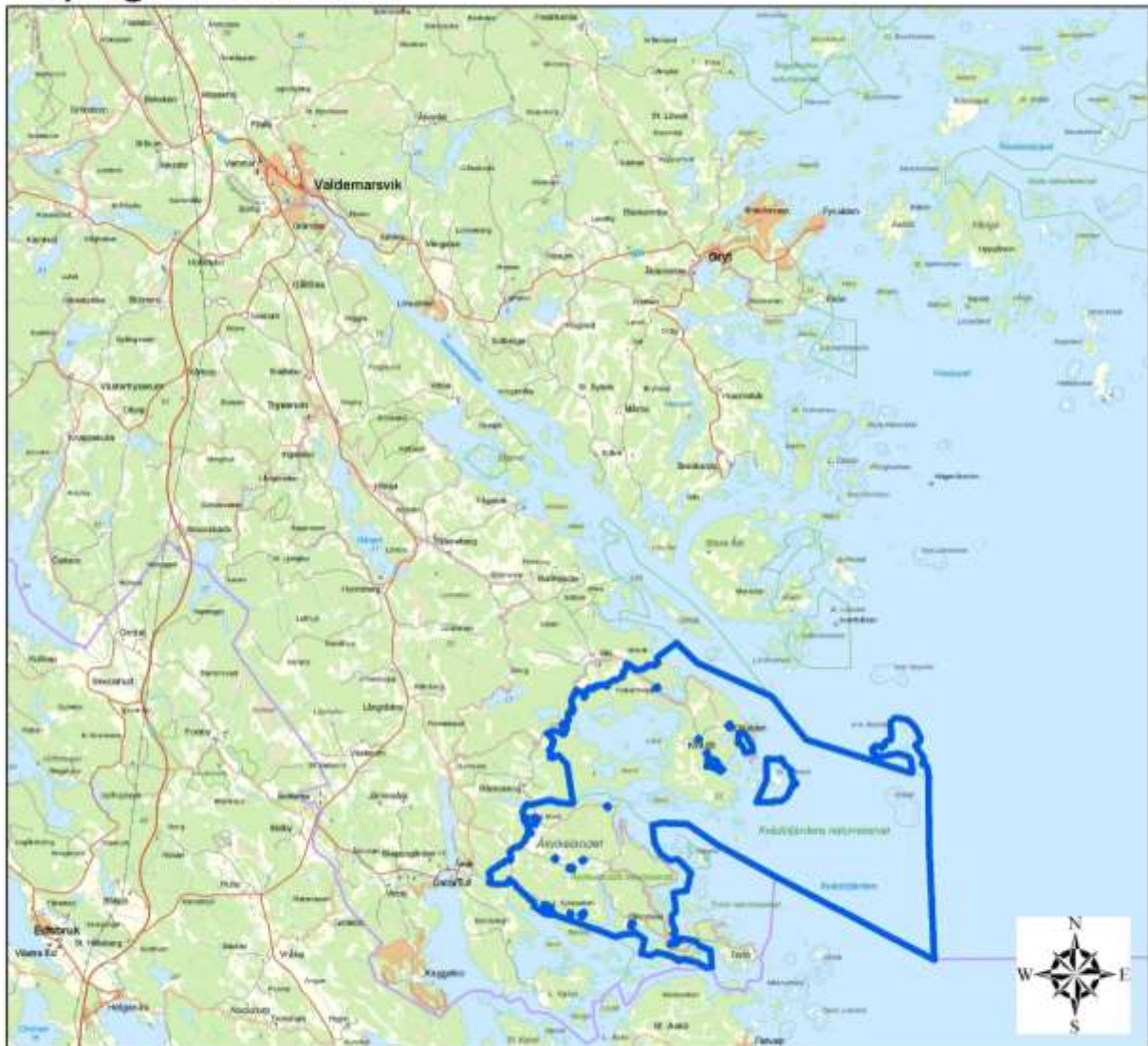
Skötselplan för Åsvikelandets naturreservat, fastställd 1996.

Beslut om bildande av Åsvikelandets naturreservat, 1996-03-22.

Bilagor:

Bilaga 1. Rödlistade arter

Topografisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

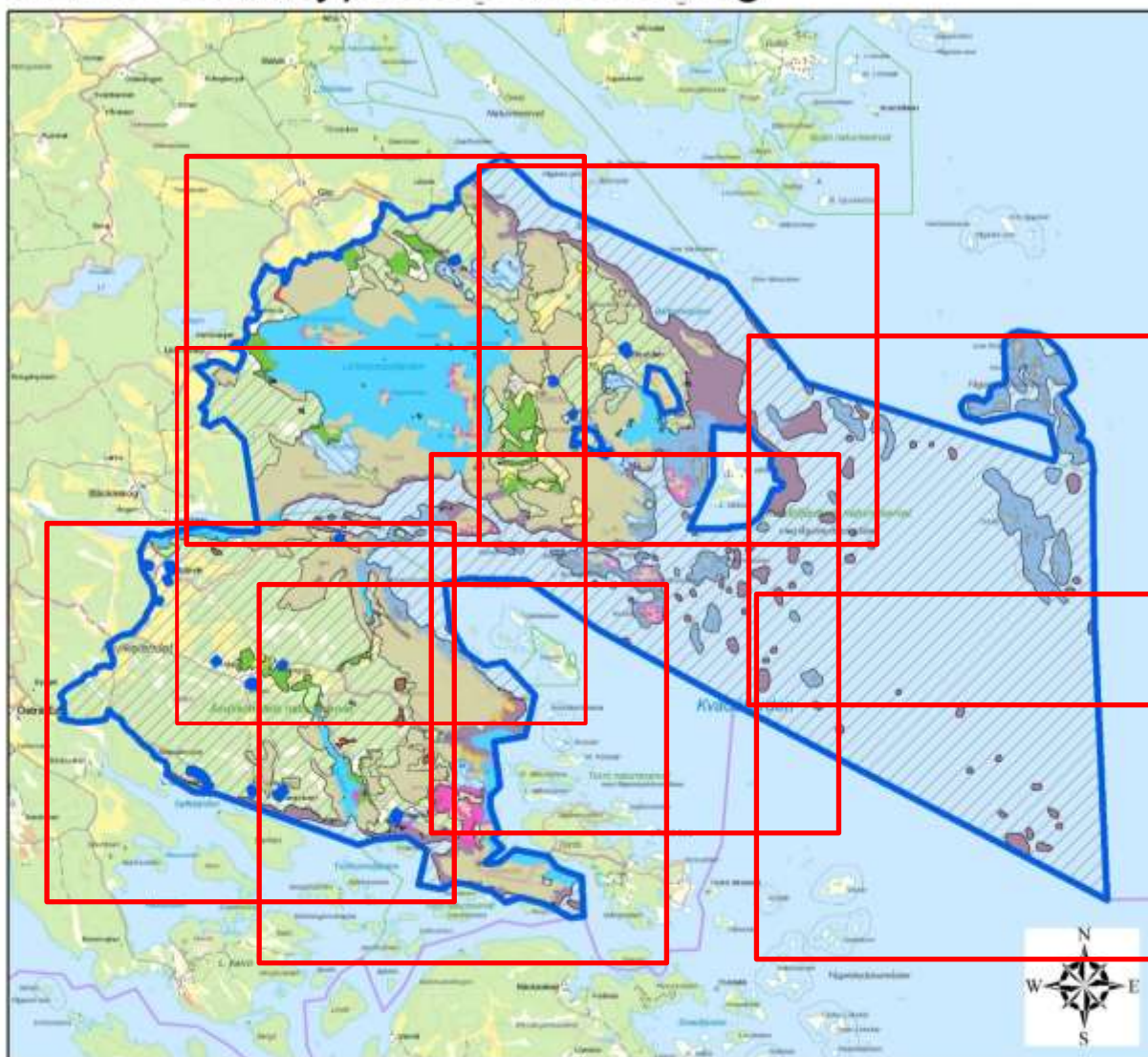
0 1 2 4 6 8 10

Kilometer

 Natura 2000-området

Översiktskartan visar att Åsvikelandet-Kvädö Natura 2000-område ligger sydöst om Valdemarsvik.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

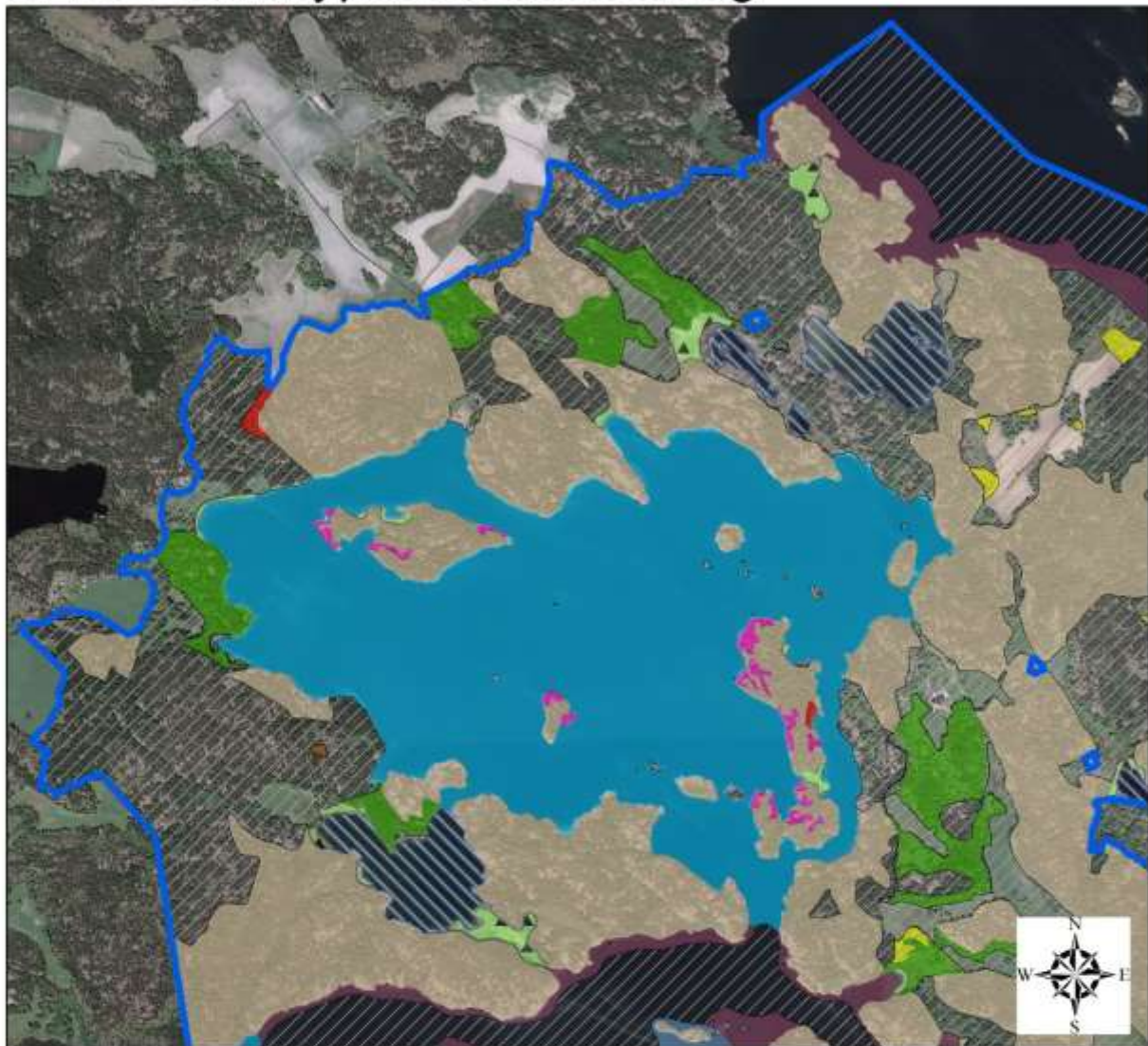
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,5 1 2 3 4 5
Kilometer

	Natura 2000-området		6270 Silikatgräsmarker6,2 ha
	1150 Laguner71,4 ha		7140 Öppna mossar och kärr ... 5,8 ha
	1160 Stora vikar och sund442,0 ha		8230 Hällmarkstorräng44,5 ha
	1170 Rev308,7 ha		9010 Taiga982,1 ha
	1230 Havsklippor5,4 ha		9070 Trädklädd betesmark83,5 ha
	1621 Skär i Östersjön (land)26,7 ha		9080 Lövsumpskog3,1 ha
	1622 Skär i Östersjön (vatten)295,8 ha		91D0 Skogbevuxen myr1,8 ha
	1630 Strandängar vid Östersjön32,2 ha		Annan naturtyp

Kartan visar naturtypernas utbredning i området. För mer inzoomade kartor se sidorna 58–64, de röda fyrkanterna visar ett ungefärligt utsnitt av kartorna.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

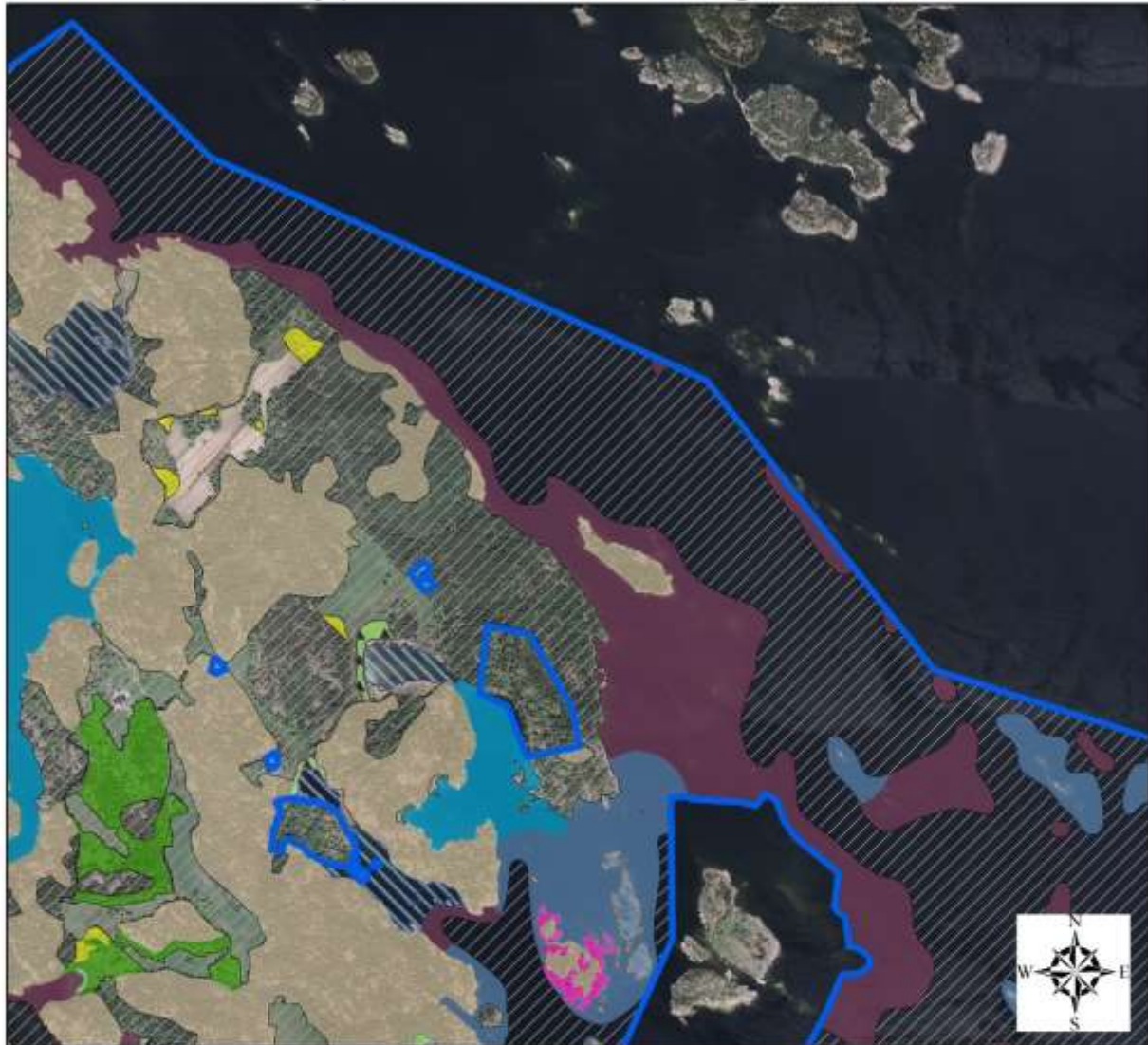

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		6270 Silikatgräsmarker
	1150 Laguner		7140 Öppna mossar och kärr
	1160 Stora vikar och sund		8230 Hällmarkstorräng
	1170 Rev		9010 Taiga
	1622 Skär i Östersjön (vatten)		9070 Trädklädd betesmark
	1630 Strandängar vid Östersjön		9080 Lövsumpskog
	Annan naturtyp		

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

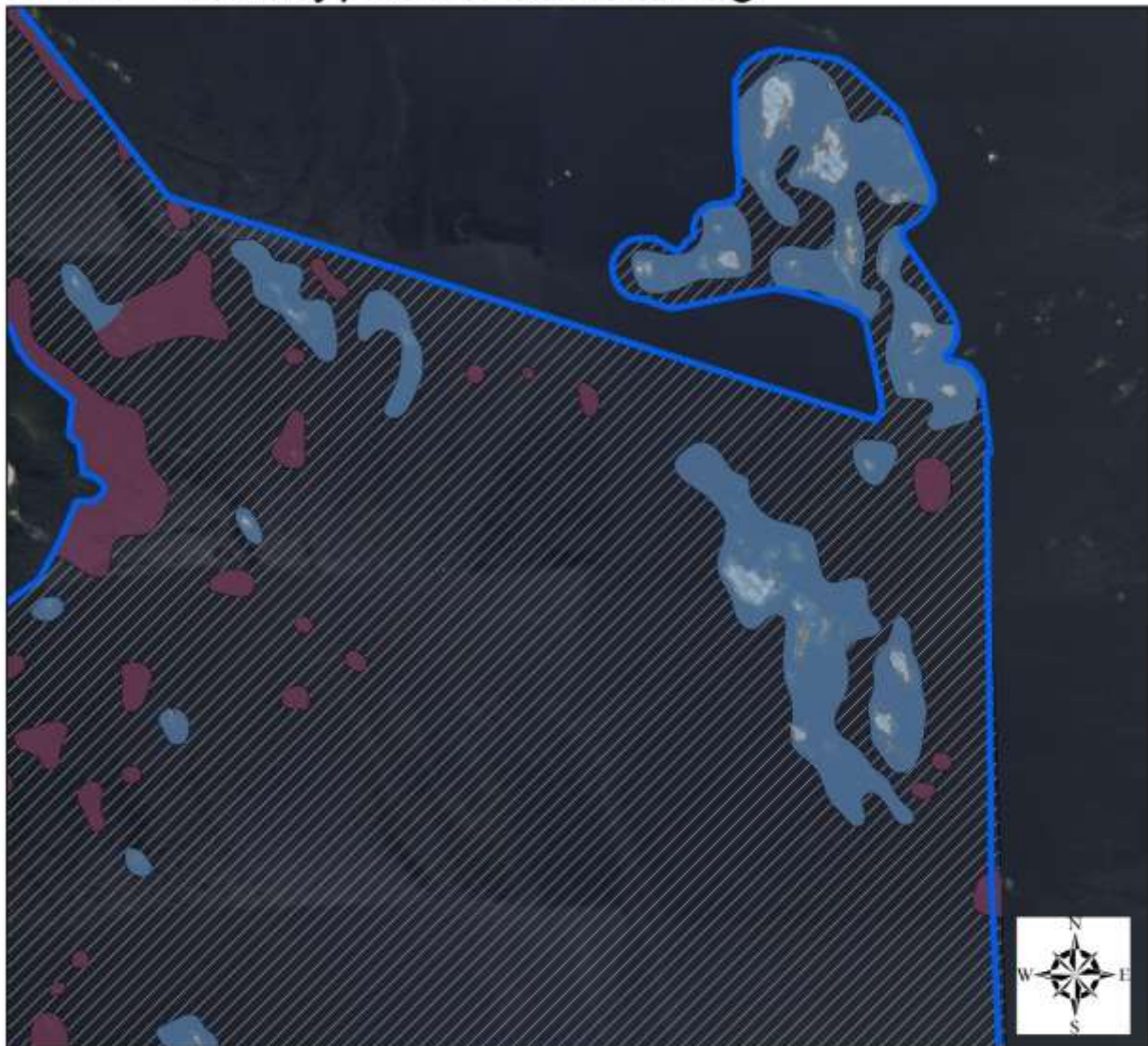

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		1630 Strandängar vid Östersjön
	1150 Laguner		6270 Silikatgräsmarker
	1160 Stora vikar och sund		8230 Hällmarkstorräng
	1170 Rev		9010 Taiga
	1621 Skär i Östersjön (land)		9070 Trädklädd betesmark
	1622 Skär i Östersjön (vatten)		Annan naturtyp

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

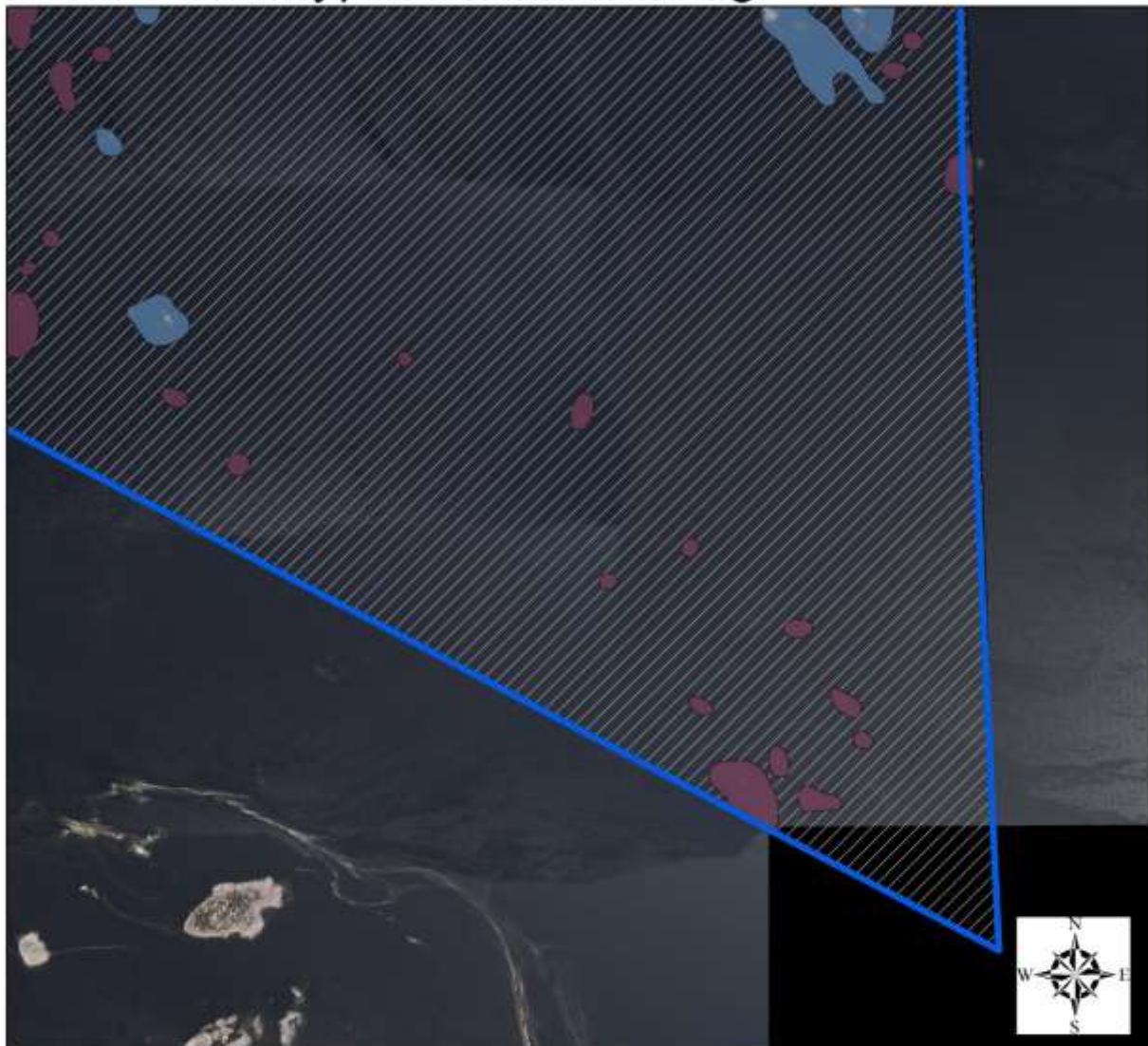

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

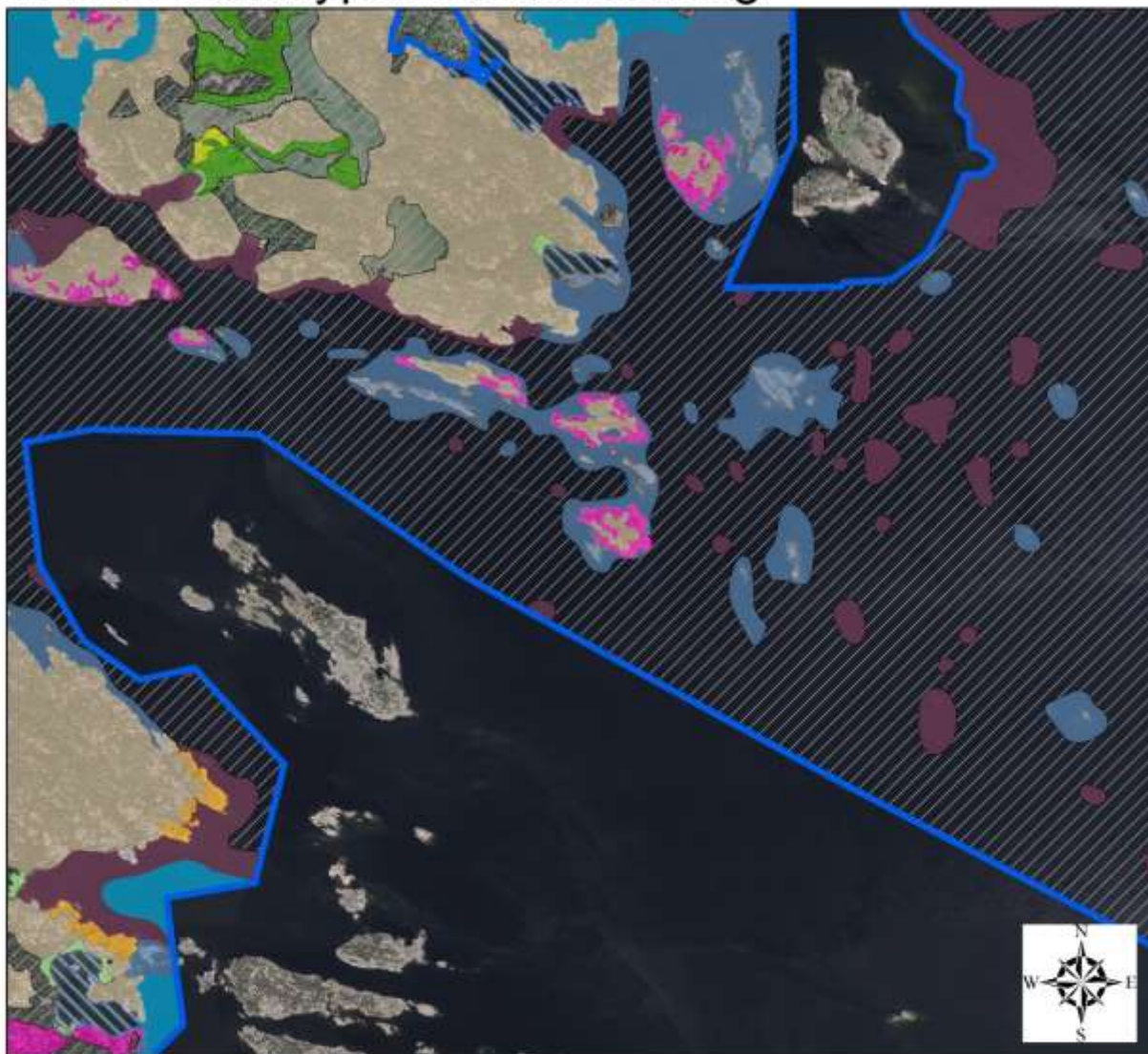

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

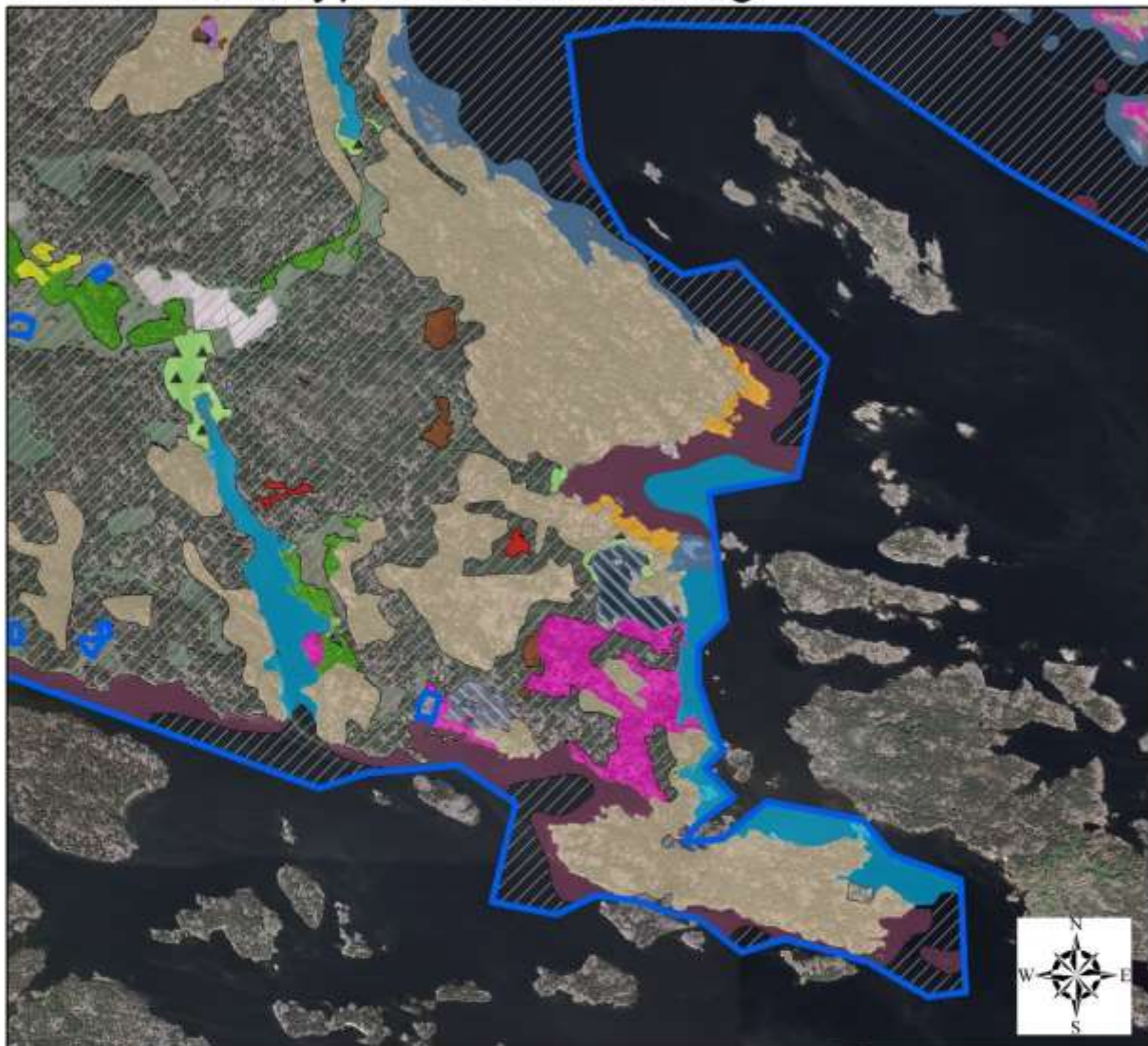

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		1622 Skär i Östersjön (vatten)
	1150 Laguner		1630 Strandängar vid Östersjön
	1160 Stora vikar och sund		6270 Silikatgräsmarker
	1170 Rev		8230 Hällmarkstorräng
	1230 Havsklippor		9010 Taiga
	1621 Skär i Östersjön (land)		9070 Trädklädd betesmark
	Annan naturtyp		

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

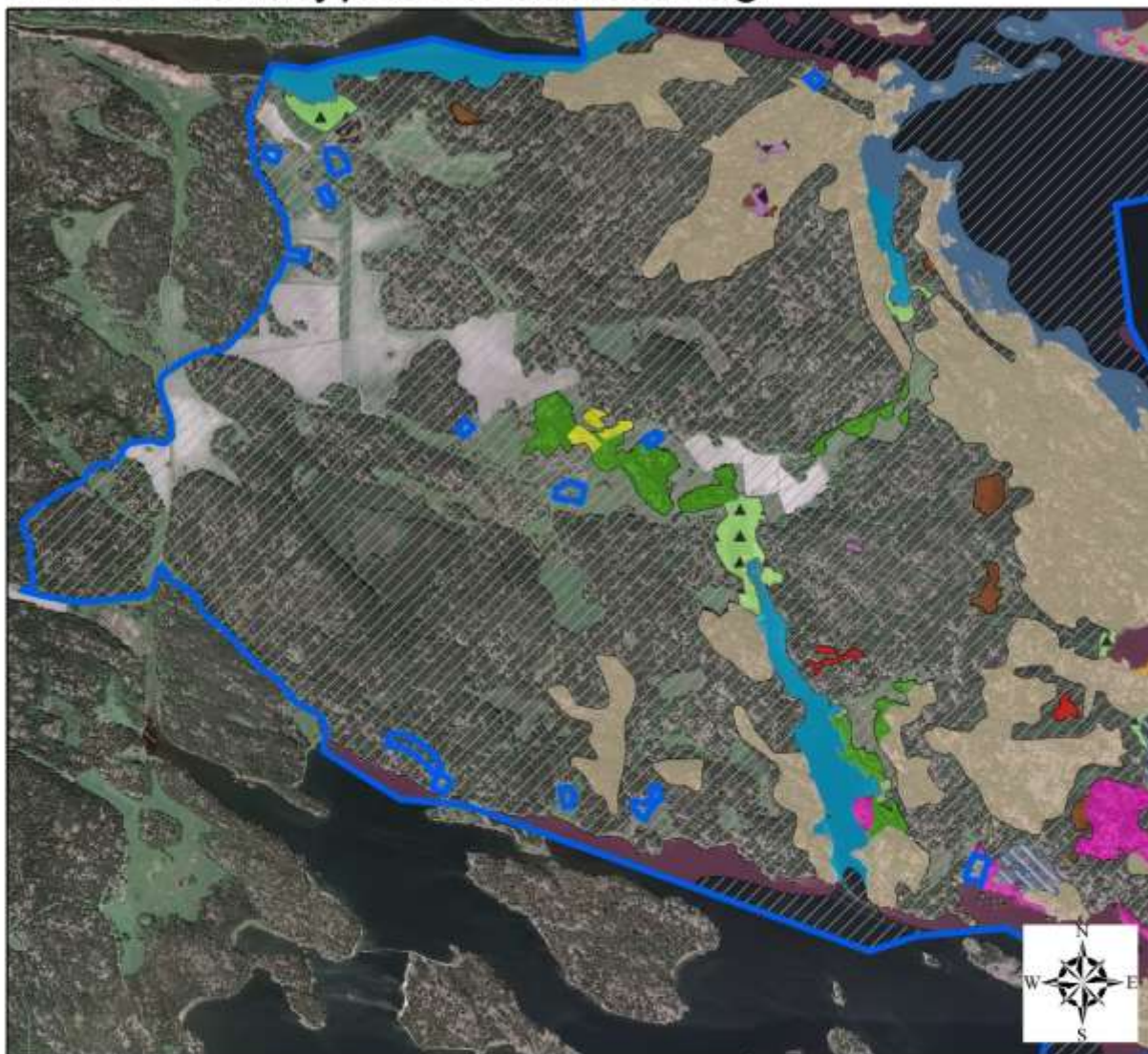

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		6270 Silikatgräsmarker
	1150 Laguner		7140 Öppna mossar och kärr
	1160 Stora vikar och sund		8230 Hällmarkstorräng
	1170 Rev		9010 Taiga
	1230 Havsklippor		9070 Trädklädd betesmark
	1621 Skär i Östersjön (land)		9080 Lövsumpskog
	1622 Skär i Östersjön (vatten)		91D0 Skogbevuxen myr
	1630 Strandängar vid Östersjön		Annan naturtyp

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

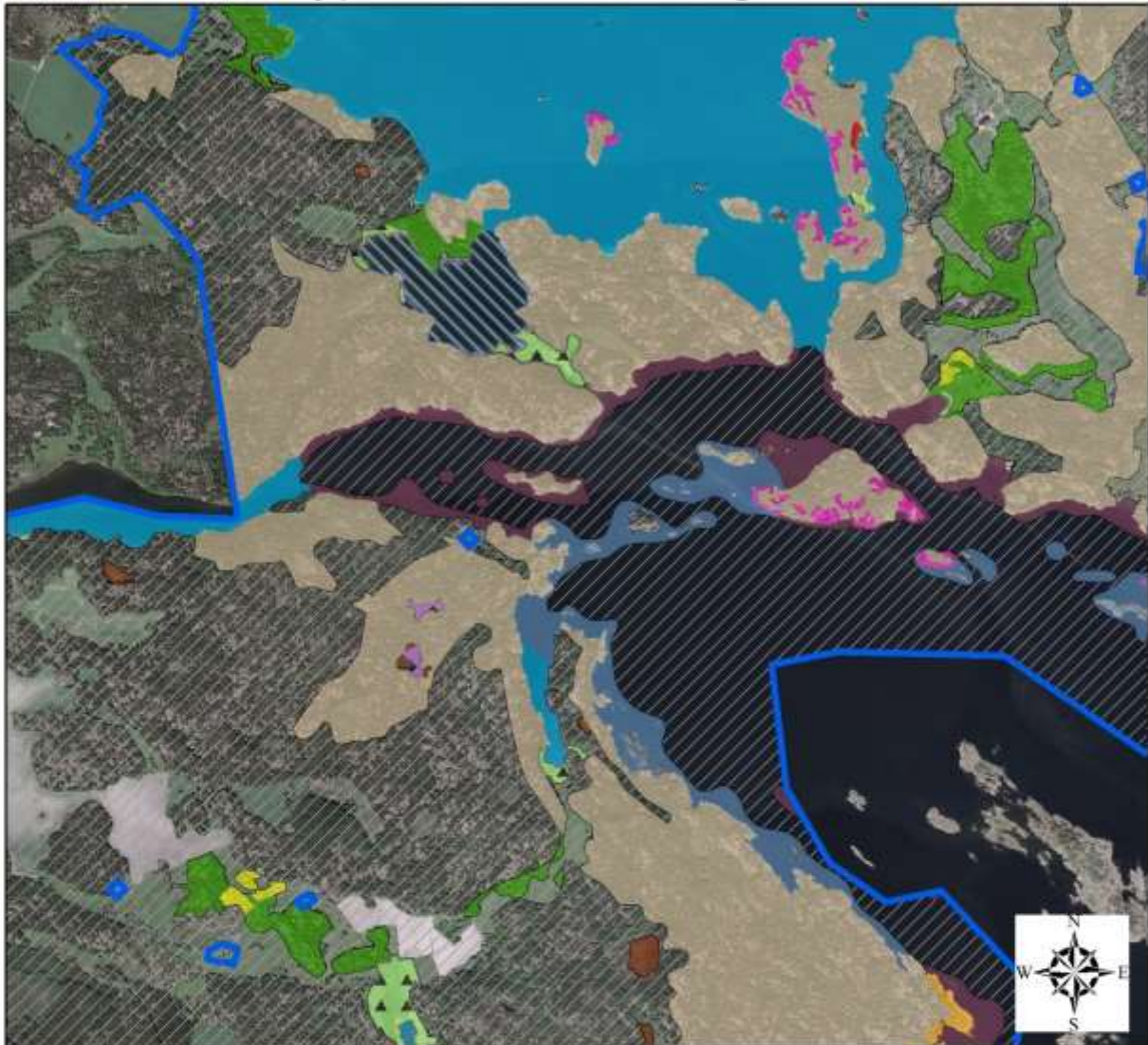

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		6270 Silikatgräsmarker
	1150 Laguner		7140 Öppna mossar och kärr
	1160 Stora vikar och sund		8230 Hällmarkstorräng
	1170 Rev		9010 Taiga
	1230 Havsklippor		9070 Trädklädd betesmark
	1621 Skär i Östersjön (land)		9080 Lövsumpskog
	1622 Skär i Östersjön (vatten)		91D0 Skogbevuxen myr
	1630 Strandängar vid Östersjön		Annan naturtyp

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

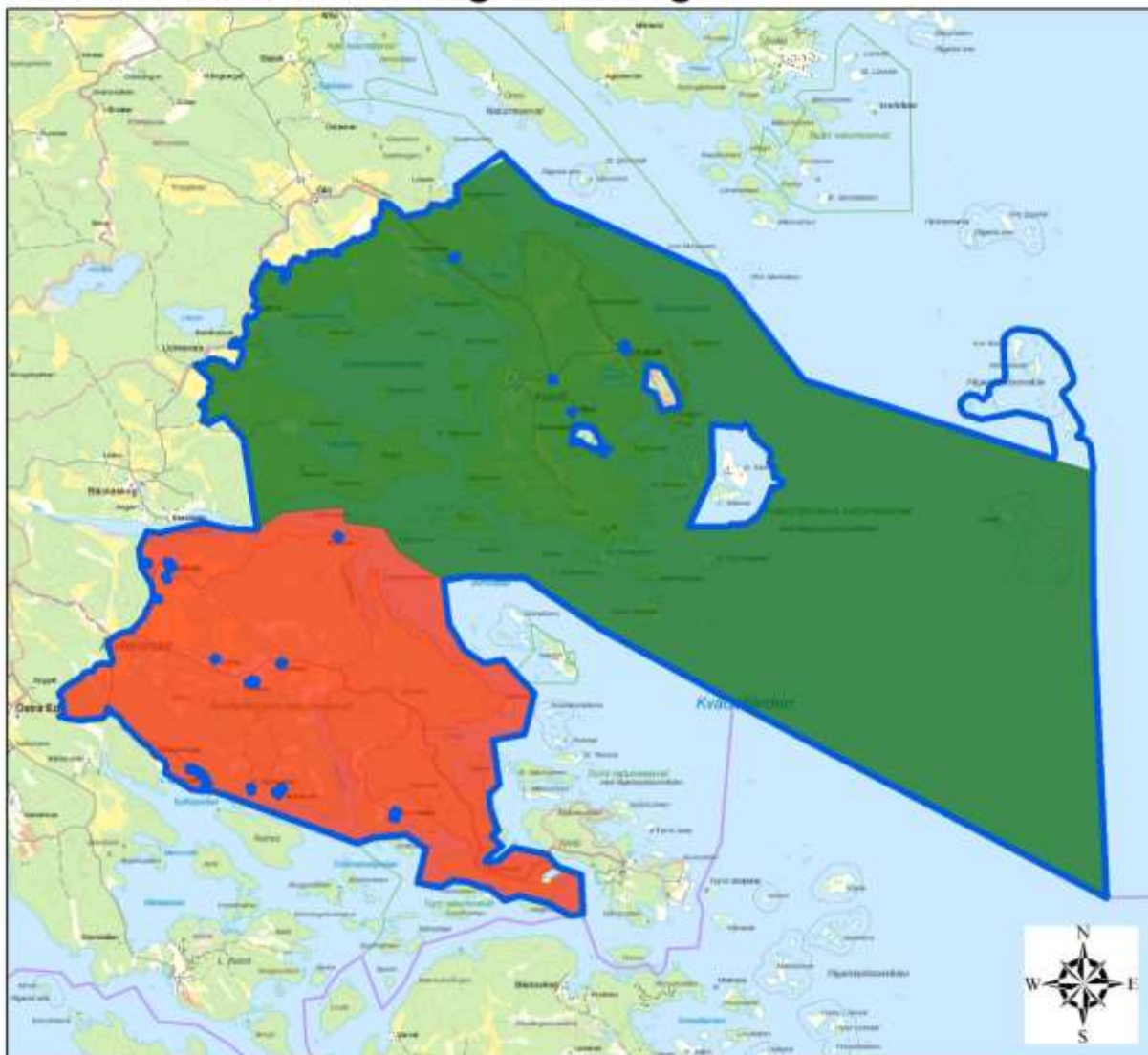

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

	Natura 2000-området		6270 Silikatgräsmarker
	1150 Laguner		7140 Öppna mossar och kärr
	1160 Stora vikar och sund		8230 Hällmarkstorräng
	1170 Rev		9010 Taiga
	1230 Havsklippor		9070 Trädklädd betesmark
	1621 Skär i Östersjön (land)		9080 Lövsumpskog
	1622 Skär i Östersjön (vatten)		91D0 Skogbevuxen myr
	1630 Strandängar vid Östersjön		Annan naturtyp

Natura 2000-områdets avgränsningar och Naturreservatets avgränsningar

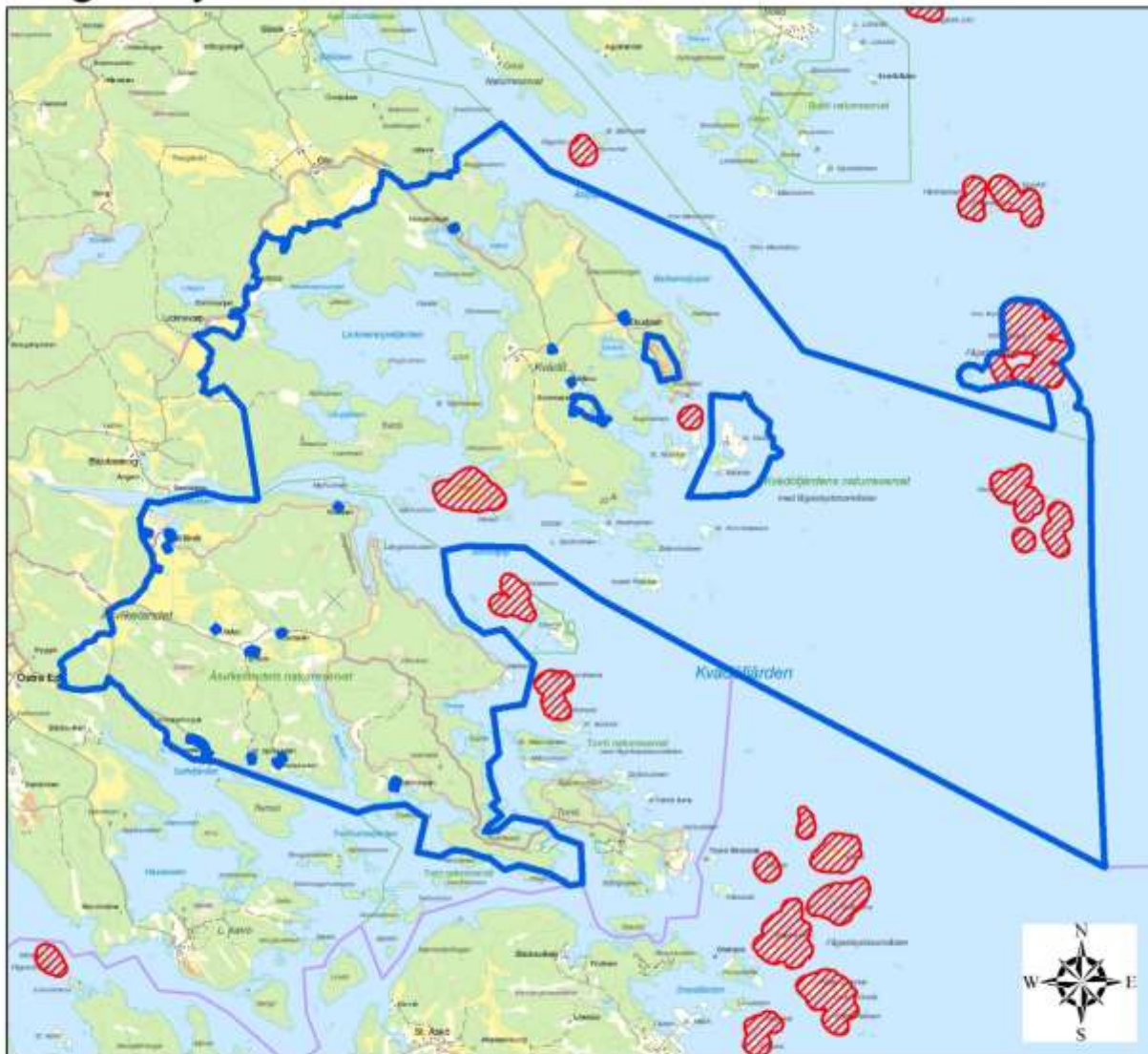
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,75 1,5 3 4,5 6
Kilometer

- Natura 2000-området
- Kvädöfjärden
- Åsvikelandet

Natura 2000-området ligger nästan helt inom naturreservaten Kvädöfjärdens naturreservat och Åsvikelandets naturreservat.

Fågelskyddsområden

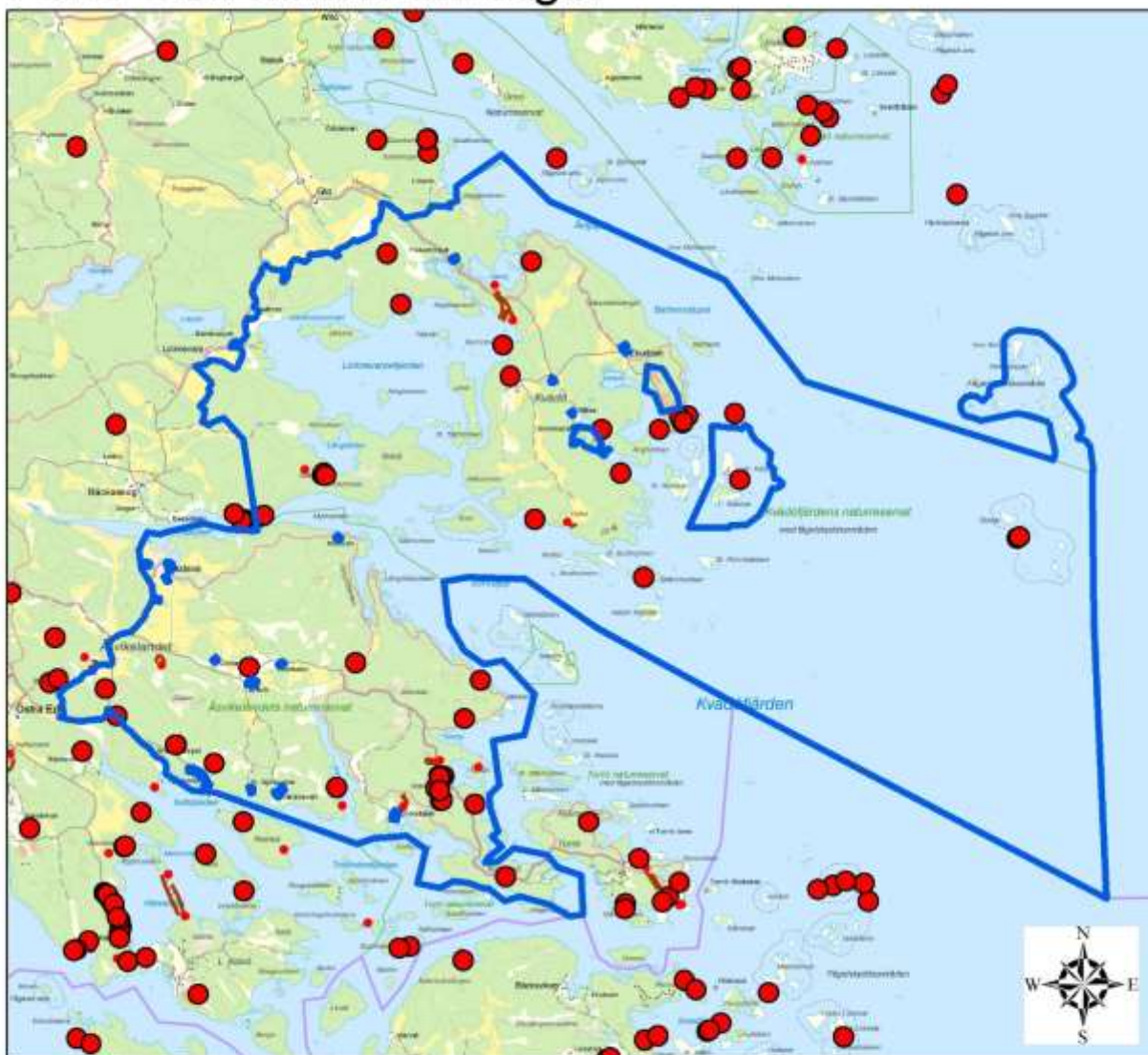
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,5 1 2 3 4 5
Kilometer

- Natura 2000-området
- Fågelskyddsområde

I Åsvikelandet-Kvädö finns ett flertal fågelskyddsområden med tillträdesförbud delar av året.

Forn- och kulturlämningar

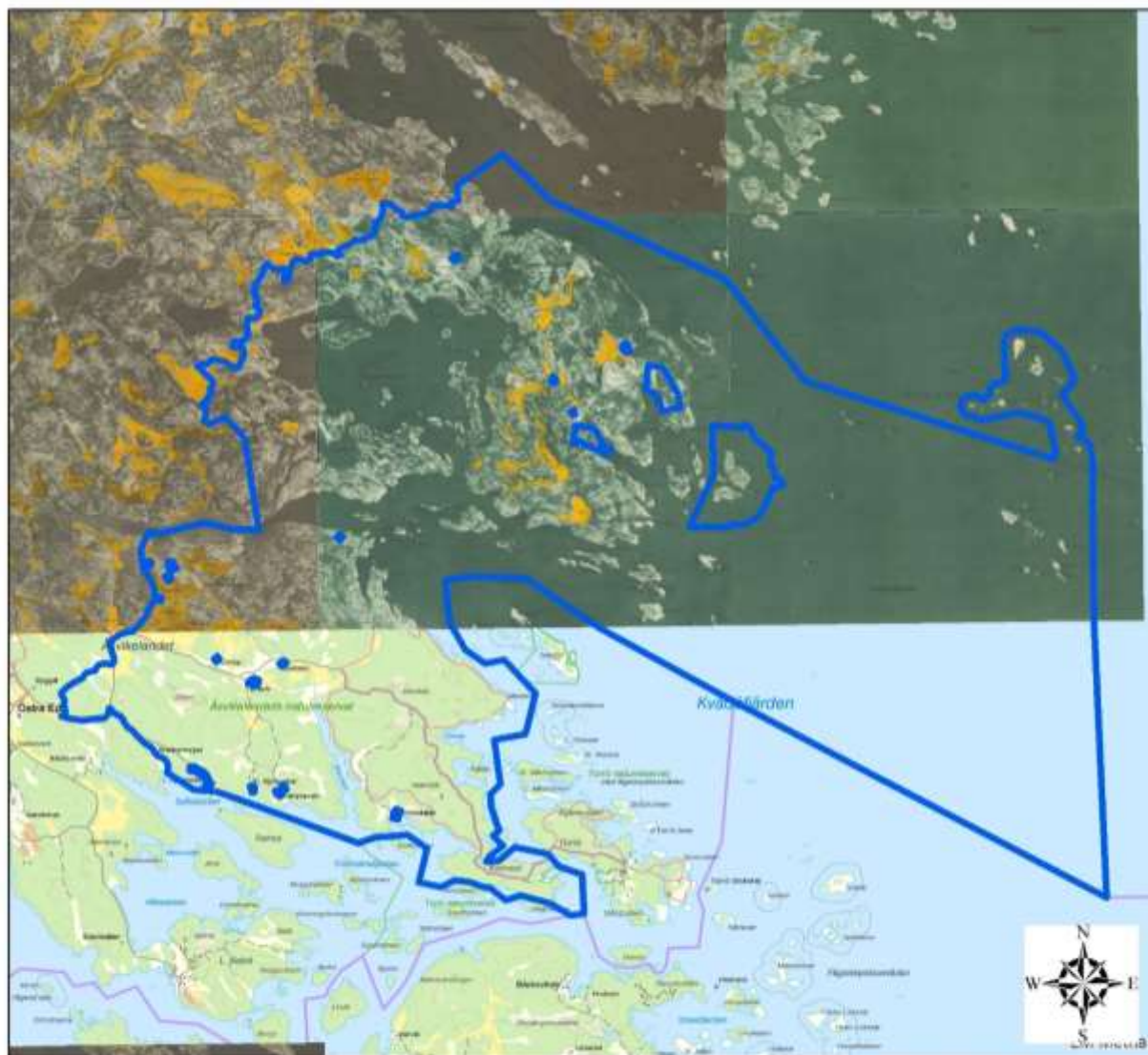
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,5 1 2 3 4 5
Kilometer

- Natura 2000-området
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) punkt
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) linje
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) yta

Det finns ett stort antal forn- och kulturlämningar i området. Bevarandeplanen går inte in i detalj på dessa då de beskrivs utförligt i skötselplanerna för naturreservaten.

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 0,75 1,5 3 4,5 6
Kilometer

 Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan från 30- och 40-talet finns endast för den norra delen av området. Den visar att området varit något öppnare och att fler delar brukats som åker.

Bilaga 1: Rödlistade arter

Tabell 3: Sammanfattande lista med rödlistade arter som noterats i Artportalen mellan 1992–2017. Rödlistekategori: NT = Nära hotad, VU = Sårbar, EN = Starkt hotad, CR = Akut hotad.

Svenskt namn	Latinskt namn	Organismgrupp	Rödlistekategori
Raggsträrfse	<i>Chara horrida</i>	Alger	NT
Almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	Fjärilar	NT
Apollofjäril	<i>Parnassius apollo</i>	Fjärilar	NT
Bredbrämrad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	Fjärilar	NT
Klubbsprötad bastardsvärmare	<i>Zygaena minos</i>	Fjärilar	NT
Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	Fjärilar	NT
Rödfläckigt jordfly	<i>Xestia alpicola</i>	Fjärilar	NT
Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	Fjärilar	NT
Silversmygare	<i>Hesperia comma</i>	Fjärilar	NT
Skiktdynemott	<i>Apomyelois bistriatella</i>	Fjärilar	NT
Smalsprötad bastardsvärmare	<i>Zygaena osterodensis</i>	Fjärilar	NT
Snedstreckad fältmätare	<i>Perizoma bifaciata</i>	Fjärilar	NT
Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	Fjärilar	NT
Bergand	<i>Aythya marila</i>	Fåglar	VU
Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	Fåglar	NT
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	Fåglar	NT
Brunand	<i>Aythya ferina</i>	Fåglar	VU
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Fåglar	NT
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	Fåglar	NT
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	Fåglar	VU
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	Fåglar	NT
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	Fåglar	VU
Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	Fåglar	NT
Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	Fåglar	VU
Hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	Fåglar	VU
Kentsk tärna	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	Fåglar	VU
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Fåglar	VU
Kustlabb	<i>Stercorarius parasiticus</i>	Fåglar	NT

Lappsparv	<i>Calcarius lapponicus</i>	Fåglar	VU
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	Fåglar	NT
Myrspov	<i>Limosa lapponica</i>	Fåglar	VU
Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Fåglar	VU
Roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	Fåglar	VU
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	Fåglar	NT
Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	Fåglar	NT
Skäggmes	<i>Panurus biarmicus</i>	Fåglar	NT
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	Fåglar	NT
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fåglar	NT
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	Fåglar	VU
Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	Fåglar	VU
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	Fåglar	NT
Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	Fåglar	NT
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	Fåglar	NT
Sädgås	<i>Anser fabalis</i>	Fåglar	NT
Sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Fåglar	VU
Tobisgrissla	<i>Cephus grylle</i>	Fåglar	NT
Tornseglare	<i>Apus apus</i>	Fåglar	VU
Årta	<i>Anas querquedula</i>	Fåglar	VU
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	Fåglar	NT
Hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	Grod- och kräldjur	VU
Sandödlä	<i>Lacerta agilis</i>	Grod- och kräldjur	VU
Brandnäva	<i>Geranium lanuginosum</i>	Kärlväxter	EN
Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	Kärlväxter	NT
Flikros	<i>Rosa balsamica</i>	Kärlväxter	NT
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	Kärlväxter	NT
Korskovall	<i>Melampyrum cristatum</i>	Kärlväxter	NT
Rödsäv	<i>Blysmus rufus</i>	Kärlväxter	NT
Svedjenäva	<i>Geranium bohemicum</i>	Kärlväxter	NT
Blyertslav	<i>Buellia violaceofusca</i>	Lavar	NT

Gammelekslav	<i>Lecanographa amylicata</i>	Lavar	VU
Gul dropplav	<i>Cliostomum corrugatum</i>	Lavar	NT
Gulvit blekspik	<i>Sclerophora pallida</i>	Lavar	VU
Hjämbrosklav	<i>Ramalina baltica</i>	Lavar	NT
Ladlav	<i>Calicium tigillare</i>	Lavar	NT
Rosa skärelav	<i>Schismatomma pericleum</i>	Lavar	NT
Skuggorangelav	<i>Caloplaca lucifuga</i>	Lavar	NT
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	Mossor	NT
Barrpraktbagge	<i>Dicerca moesta</i>	Skalbaggar	NT
Becksvart kamklobagge	<i>Prionychus melanarius</i>	Skalbaggar	VU
Gul jätteknäppare	<i>Stenagostus rufus</i>	Skalbaggar	VU
Gulbent kamklobagge	<i>Allecula morio</i>	Skalbaggar	NT
Läderbagge	<i>Osmoderma eremita</i>	Skalbaggar	NT
Margarinotus obscurus	<i>Margarinotus obscurus</i>	Skalbaggar	NT
Ptinus podolicus	<i>Ptinus podolicus</i>	Skalbaggar	NT
Raggbock	<i>Tragosoma depsarium</i>	Skalbaggar	NT
Reliktbock	<i>Nothorhina muricata</i>	Skalbaggar	NT
Taggbock	<i>Prionus coriarius</i>	Skalbaggar	NT
Timmertickgnagare	<i>Stagetus borealis</i>	Skalbaggar	NT
(svenskt namn saknas)	<i>Cis submicans</i>	Skalbaggar	NT
(svenskt namn saknas)	<i>Epuraea oblonga</i>	Skalbaggar	NT
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	Storsvampar	NT
Laxticka	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	Storsvampar	VU
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	Storsvampar	NT
Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	Storsvampar	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	Storsvampar	NT
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Storsvampar	NT